

Viața Sfântului Apostol Andrei, cel întâi chemat (30 noiembrie)

Datori suntem noi creștinii a aduce slavă, cinste și închinăciune către toți sfinții, de vreme ce ei, bine viețuind și toate poruncile lui Dumnezeu păzindu-le, s-au făcut prieteni de aproape ai Lui. Căci, învrednicindu-se de împărăția cerurilor și fiind aproape de Dânsul, acum se roagă de-a pururea pentru mântuirea și ocrotirea noastră.

Dar mai ales Sfinților Apostoli, toată omenirea cea de sub soare le este datoare, în toată vremea și în toate zilele, ca și în tot ceasul, a le mulțumi, a-i slăvi, a-i lăuda și a săvârși pomenirea lor cu bucurie, cu osârdie și cu evlavie; iar zilele lor de pomenire se cuvine a le prăznuși cu tot poporul, cu psalmi, cu cântări de laude și de mulțumire și a le cinși duhovnicește. Pentru că ei, de toată lumea lepădându-se și de Hristos Dumnezeuul nostru lipindu-se, slujindu-l Lui cu toată osârdia și cu tot sufletul, s-au făcut următori ai sfintei și dumnezeieștii vieți, cum și petrecerii lui Hristos pe pământ și, fiind văzători ai minunilor celor de El făcute, au urmat și patimilor, răstignirii, morții, învierii și înălțării Lui la cer.

Apoi și cu putere de sus s-au îmbrăcat și cu limbi de foc s-au îmbogățit, făcându-se din pescari, apostoli și din vânători de pești, vânători de oameni, după cum însuși Domnul le-a făgăduit, zicând: *Veniți după Mine și vă voi face pe voi vânători de oameni.* Apoi ca niște cai, după cum zicea proorocul Avacum, prin toată lumea pe care o vede soarele au alergat și pe neamuri le-a întors din rătăcire și de la închinarea de idoli la cunoștința adevăratului Dumnezeu le-a adus, prin fiecare țară, cetate, sat și loc, răbdând bătăi, chinuri, vărsări de sânge și moarte în fiecare zi.

Despre aceasta ascultă pe Pavel, zicând:

Întru osteneli multe, întru bătăi cu covârșire, în temniță cu prisosință, în primejdii de moarte de multe ori; de la iudei de cinci ori câte patruzeci de lovituri fără una am luat. De trei ori cu toiege am fost bătut, o dată cu pietre am fost împroșcat, de trei ori s-a spart corabia cu mine, o noapte și o zi am fost întru adânc; în călătorii de multe ori, în primejdii în râuri, în primejdii de la tâlhari, în primejdii de la cei de un neam, în primejdii de la neamuri, în primejdii prin cetăți, în primejdii prin pustietăți, în primejdii pe mare, în primejdii între frații cei mincinoși. Întru osteneală și în trudă, în privegheri de multe ori, în foame și în sete; în postiri de multe ori, în frig și fără haine”.

Și acestea pentru ce? Pentru ca să întoarcă pe oameni de la înșelăciune la adevăr și de la întunericul închinăciunii la idoli, la lumina cunoștinței de Dumnezeu. Astfel, au fost și ei ca și dascălul lor, Iisus Hristos, Mântuitorul nostru, Care și-a vărsat sângele Său pe Cruce pentru mântuirea noastră.

Deci, pentru aceasta suntem datori a le mulțumi Sfinților Apostoli, a-i cinsti și a-i lăuda neîncetat, după putere, căci după vrednicie numai lui Dumnezeu îi este cu putință să-i cinstească. Și încă îi va cinsti mai ales când va șede la judecată pe scaunul slavei Sale. Atunci și ei vor șede împreună cu Hristos pe douăsprezece scaune, judecând cele douăsprezece seminții ale lui Israel.

Unul dintre aceștia, și decât toți mai întâi chemat, este Sfântul, slăvitul și prealăudatul Apostol Andrei, a cărui viață și petrecere voim a o istorisi după putere și după vrednicie, lăsându-o spre folos celor puternici și desăvârșiți întru cuvinte și fapte bune.

Slăvitul Apostol Andrei, cel întâi chemat, s-a născut în cetatea ce se numește Betsaida, care este lângă Marea Galileii, în hotarul Zabulonului, din care seminție i se trăgea și neamul. Cetatea era mică și neînsemnată mai înainte, iar după răsărirea acestuia, a fratelui său, verhovnicul Petru, și a lui Filip, s-a făcut renumită și slăvită. Și se numea evreiește Betsaida, ce se tâlcuiește “casa vânătorilor”. După cuviință se numea așa, căci astfel era patria Sfinților Apostoli Petru, Andrei și Filip, care au vânat pește până au aflat adevărul, Care este Hristos.

Deci dintr-o patrie neslăvită ca aceasta au răsărit apostolii amândoi, având un tată sărac, anume Iona, care, fiind sărac, a învățat pe fiii săi meșteșugul său. Căci Iona era pescar și prindea pești în Marea Galileii și prin alte iezere ce se aflau prin Galileea. Apoi Apostolul Petru a învățat meșteșugul tatălui său și după aceasta și-a luat de femeie pe fiica lui Aristobul, fratele Apostolului Varnava. Iar dumnezeiescul Andrei, lepădând toată tulburarea lumească, și-a ales să petreacă întru feciorie, nevoind să se însoare.

Auzind că Ioan, Înaintemergătorul Domnului, umblă prin locurile de pe lângă Iordan și propovăduiește credința și pocăința, Andrei s-a dus la dânsul și i s-a făcut ucenic, că dorea a se sui cu mintea sa la înțelegeri mai înalte. De

aceea n-a voit, precum ceilalți, să petreacă în tulburările și grijile lumii. Căci auzind cuvintele proorocești și având sufletul său curățit de păcate, a cunoscut îndată că învățătura Botezătorului este din porunca lui Dumnezeu și că este pricinuitoare de mântuire. Pentru aceasta i-a și urmat cu toată inima și cu totul și-a afierosit mintea sa învățaturii lui Ioan.

Deci, dumnezeiescul Înaintemergător, vrând să înalțe gândul ucenicilor lui întru mai multe cugetări și să nu creadă că el este Hristos, ci rob slujitor, Înaintemergător și propovăduitor al lui Hristos, a luat cu sine pe doi din ucenicii săi, pe Apostolul Andrei și pe un altul, care zic unii că ar fi cuvântătorul de Dumnezeu Ioan, și a mers cu dânșii acolo unde se afla atunci Hristos. Și văzându-l pe El, a zis: *Iată mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatele lumii.*

Auzind acești doi ucenici mărturia lui Ioan pentru Hristos, au lăsat pe Ioan și au urmat pe Hristos. Iar Iisus Hristos, întorcându-se și văzându-i pe dânșii urmându-l, a zis către dânșii: *Ce căutați?* Iar ei au răspuns către Dânsul: *Ravi - care se tâlmăcește învățătorule -, unde petreci?* Iar Iisus le-a zis lor: *Veniți și vedeți.* Deci au venit și au văzut unde petrecea și au rămas în acea zi acolo, căci era ceasul al zecelea. Însă vedeți buna voire a Sfântului Apostol Andrei? Căci după ce a aflat el comoara, n-a voit să o aibă numai el singur, ci a chemat și pe fratele său, Petru, spre câștigarea acesteia.

După aceasta a aflat pe fratele său Petru, care se numea atunci Simon, și a zis către dânsul: *Am aflat pe Mesia, Care se tâlmăcește Hristos.* N-a zis: "Am aflat un mesia, ci pe Mesia". Ce va să zică aceasta? A arătat Sfântul Andrei că a cunoscut pe Cel pe Care L-au propovăduit proorocii. "Acela este Iisus". Pentru aceasta n-a zis că "am aflat un mesia", adică pe un oarecare Hristos, căci "mesii" și "hristoși" se numeau și împărații iudeilor, pentru că se ungeau cu mir, care era amestecat cu *mesa* (untdelemn). Dar i-a zis: *Am aflat pe Mesia, adică pe Hristosul acela, pe care mai înainte l-au vestit proorocii.*

Andrei, după ce a zis acest cuvânt către Apostolul Petru, fratele său, l-a luat cu sine și l-a dus la Hristos. Iar Hristos, văzând pe Petru, a zis către dânsul: *Tu ești Simon, fiul lui Iona; tu te vei numi Chifa, care se tâlmăcește Petru.* Acestea așa s-au săvârșit atunci, și în acest chip au vorbit cu Hristos amândoi acești frați, apoi s-au dus iarăși la Sfântul Ioan Botezătorul. Iar în zilele acelea Irod împăratul a prins pe Ioan Botezătorul și l-a închis în temniță pentru că îl mustrase, că a luat cu fărădelege de soție pe Irodiada, femeia fratelui său, Filip. Acolo unde era el închis ca un prooroc și mai mult decât prooroc, a cunoscut că va fi omorât de Irod, iar ucenicii lui vor rămâne iarăși întru întunericul Legii Vechi.

Deci, pentru ca să nu se întâmple ca ucenicii lui să rămână fără să cunoască desăvârșit că Hristos este Dumnezeu, Sfântul Ioan Botezătorul a ales pe doi din ucenicii săi, care erau mai înalți cu înțelepciunea. Adică pe slăvitul

și cinstitul Andrei și pe altul pe care l-am pomenit mai înainte și i-a trimis la Hristos să-L întrebe: *Tu ești Acela pentru Care au scris proorocii că are să vie, sau pe altul vom aștepta?*

Dar Iisus Hristos, Care cunoștea cele ascunse ale oamenilor, nici nu a ascuns cu totul cele pentru Sine, nici nu le-a descoperit dumnezeirea Sa, ci a voit să le arate adevărul prin lucruri, iar nu prin cuvinte, ca singuri ei din lucruri să învețe și să înțeleagă că El, Care face minunile acestea, este Acela care va să vie, spre mântuirea oamenilor.

Deci le-a răspuns lor Hristos: *Mergeți și spuneți lui Ioan că orbii văd, surzii aud, morții înviază, schiopii umblă, săracilor bine li se vestește. Cum? Adică aud cuvinte bune: Fericți cei săraci cu Duhul, că a lor este Împărăția cerurilor și fericit este cel ce nu se va sminti întru Mine.* Dar care este înțelegerea cuvântului? Oare nici Ioan nu știa că El era Hristos, pe Care proorocii mai înainte L-au proorocit și L-au propovăduit? Oare pentru aceasta a trimis pe ucenicii săi să întrebe pe Hristos cine este? Cum era cu putință să nu fi cunoscut el pe Hristos cine este, când însuși Ioan Întemernicatul, fiind încă în pântecul maicii sale, Elisabeta, L-a cunoscut? Dar nici Hristos, cu răspunsul Lui, nu voia să adeverească pe Ioan despre Sine că este Hristos, căci îl cunoștea Hristos, cu mult mai mult decât el îl cunoștea pe Hristos.

Ci, pentru aceasta le-a răspuns lor așa și a făcut minuni înaintea lor, ca să cunoască amândoi ucenicii, adică Andrei și Ioan Cuvântătorul de Dumnezeu, că mare este deosebirea dintre Hristos și Ioan. Căci Ioan nu a făcut nicidecum minuni, iar Hristos a făcut nenumărate. Avea și dreptate că atunci aceia socoteau pe Ioan Botezătorul mai mare, căci era din neam arhieresc și născut din tată prooroc, din Zaharia și însuși el era prooroc și că din maică steapă, prin făgăduință, era născut. Iar Hristos se arăta ca un sărac și fiu de săraci și nici ucenici nu avea până atunci.

Fiind Ioan închis în temniță, Hristos a plecat din Ierusalim și S-a dus la lacul Ghenizaretului. Acolo a aflat pe Andrei și pe Petru în corabie, cârpindu-și mrejele. Deci, Hristos nici nu le-a imputat ceva, nici nu le-a grăit vreun cuvânt aspru, fiindcă L-au lăsat și pe El și pe dascălul lor, Ioan, închis în temniță - căci Dumnezeu fiind, cunoștea că sărăcia i-a silit pe dânșii să lucreze -, ci le-a zis: *Veniți după Mine și Eu vă voi face pe voi pescari de oameni.* Iar ei, lăsându-și mrejele, au urmat lui Hristos. Și, cum zice evanghelistul Matei, îndată au urmat lui Iisus; adică nu au așteptat, nici nu au întârziat, nici nu au zis: "Să cârpim mrejele noastre și apoi vom veni după Tine". N-au zis așa. Ci îndată, lăsându-și mrejele, corabia, casa, neamul, prietenii, rudele și cunoscuții, au urmat lui Hristos. Și încă aveau proaspătă mărturia Botezătorului, care le spusese despre Hristos și țineau minte și minunile pe care le-au văzut, făcându-se de El.

Deci Apostolul Andrei lăsând toate, cu tot sufletul a urmat lui Hristos, mai înainte celorlalți apostoli, fiind chemat la învățătura lui Hristos, pentru care s-a și numit "întâi chemat". Căci Andrei a înțeles mai înainte din cărțile cele proorocești că, cu adevărat, El este Cel Care va să vie. Mai ales, după ce a văzut boli nevindecate tămăduindu-se, pe orbi văzând, pe șchiopi umblând, dracii izgonindu-se, pe morți sculându-se din groapă, mai cu înlesnire decât din somn, numai cu porunca și cuvântul lui Hristos; asemenea și celelalte minuni ale lui Hristos, pe care este de prisos a le povesti cu de-amănuntul.

După ce-a văzut apostolul acestea, cu mult mai mult s-a încredințat și s-a întărit în cugetarea cea bună pe care o avea pentru Hristos. Căci ca un înțelept și priceput, Apostolul Andrei socotea că, deși proorocii cei de demult au făcut câteva minuni, nu le-au făcut cu stăpânire ca Hristos, ci cu rugăciune și cerere către Dumnezeu. Iar Hristos cu cuvintele *fie îți zic* și cu alte cuvinte ca acestea stăpânitoare, făcea minunile Sale.

Văzând apostolul că Hristos își punea mâna Sa pe ochiul orbului și vedea, porunca dracilor și ca niște fum piereau, furtunile mărilor le domolea; apoi umbla pe mare ca pe uscat și alte minuni preaslăvite făcea, a cunoscut și a crezut negreșit că Hristos este Dumnezeu adevărat. Acestea socotindu-le slăvitul Apostol Andrei, era ucenic nedespărțit al lui Hristos. Avea încă și osârdie multă și râvnă înfocată, încât dorea să și moară pentru numele Lui.

După ce Hristos a lăsat cetățile și s-a dus în pustie, nici acolo nu l-au lăsat mulțimea oamenilor și ucenicii Lui, ci l-au urmat ca să-l asculte învățătura. Și fiind pustiu locul și neavând hrană să mănânce atâția oameni, s-a dus dumnezeiescul Andrei și i-a zis lui Hristos - că aveau doar cinci pâini de orz la dânșii, și puțini pești -, cum să ajungă acestea la atâta mulțime? Atunci Hristos a binecuvântat cele cinci pâini și le-a mâncat tot poporul acela, ca la cinci mii, afară de femei și de copii, și s-au săturat și au prisosit încă douăsprezece coșuri de fărâmituri.

Despre minunea aceasta se poate încredința cineva din dumnezeiasca și Sfânta Evanghelie a Sfântului Ioan, cuvântătorul de Dumnezeu, în capitolul al șaselea. Și din altă povestire a Sfintei Evanghelii poate să înțeleagă cineva prietenia și îndrăzneala Apostolului Andrei către Hristos, dascălul său. Căci povestește însuși Ioan Cuvântătorul de Dumnezeu în capitolul 12, că în vremea sărbătorii Paștelui iudeilor au mers la praznic și niște elini, ca să vadă biserica și să-și facă obișnuita rugăciune, fiindcă erau și ei de credința și din neamul evreiesc, dar născuți și crescuți prin alte neamuri, a căror limbă o învățaseră.

Pe aceștia i-a înspăimântat vestea lui Hristos, căci făcuse atunci, de curând, minunea învierii lui Lazăr și îl întâmpinase pe El poporul cu stâlpare și făcuse mai înainte și multe alte semne. Pentru aceea veniseră ei întru cugetare de Dumnezeu și, având dorința ca să-l vadă, au venit la Filip, rugându-l și zicându-i: *Doamne, vrem să vedem pe Hristos*. Iar el, neavând

atâta îndrăzneală către Hristos și dându-i lui Andrei cinstea ca unui întâi chemat, s-a dus la dânsul și i-a spus pricina. Iar Andrei, luând cu sine pe Filip, s-a dus la Hristos și l-au spus amândoi cuvintele elinilor, de unde putem cunoaște dragostea și îndrăzneala ce o avea el către Hristos.

Deci, lăsând pe celelalte câte le-a lucrat împreună cu Hristos, până a venit la patima Sa cea de bunăvoie, să scurtăm cuvântul nostru.

Iar după ce a pățimit pentru noi Domnul, S-a răstignit, a murit, S-a îngropat și a înviat din mormânt cu puterea dumnezeirii Sale, a adunat iarăși la Sine pe ucenicii și prietenii Săi, S-a arătat lor în muntele Galileii și le-a zis: *Mergând, învățați toate neamurile.* Și după ce le-a trimis lor Preasfântul Duh și i-a luminat să grăiască în toate limbile neamurilor câte se aflau sub cer, atunci Apostolii, adunându-se, au aruncat sorți între dânsii, ca să se știe ce parte de pământ urma să ia fiecare dintre dânsii, spre propovăduire.

Deci, celorlalți apostoli le-a căzut sorțul spre propovăduire pentru alte părți de pământ. Iar Sfântului Apostol Andrei i-a căzut sorțul să propovăduiască în toată Bitinia - și se numește Bitinia tot locul cât este în mijloc, de la Scutari care este peste canalul Constantinopolului spre răsărit, ce se numea mai înainte Hrisopoli, până la Nicomidia și până la Niceea. Și nu numai în Bitinia, ci și în partea Mării Negre, spre partea răsăritului, cu toate locurile și amândouă părțile cele de pe lângă Marea Neagră, până la Camupolin. Pe lângă acestea se număra și Calcedonul și Bizanțul, care este cetatea lui Constantin și toată partea Traciei, de la Constantinopol până la Cavala, care, în Faptele Apostolilor, se numește Neapolis, iar la alții se numește Hristupolis. În sorțul său era și Tesalonicul și Tesalia, până la Farsala și Elada și până la Zitunion și Ahaia, apoi de la Zitunion până la Paleapatra.

Toate cetățile acestea, ce se cuprind în hotarele acestor țări amintite, au căzut în sorțul Apostolului Andrei, ca să meargă să le învețe cunoștința lui Dumnezeu. Și nu numai acestea, ci încă și alte neamuri câte se află între Tracia și Macedonia, până la râul cel mare Istrul, care acum se numește Dunărea, și acestea tot în sorțul Sfântului Apostol Andrei au căzut. Toate neamurile acestea erau țărână pusă înaintea lui, în care voia să semene sămânța cuvântului lui Dumnezeu.

Deci, Sfântul Apostol Andrei cel întâi chemat n-a căutat la mulțimea oamenilor, a locurilor, a țărilor și a cetăților, nici n-a slăbit cu sufletul, nici n-a pregetat la lungimea și mulțimea călătoriilor, nici nu s-a îngreunat cu nevoințele ce-i stăteau înaintea, nici nu s-a temut de barbaria, sălbăticia și cruzimea tiranilor și a închinătorilor de idoli. Ci avea în mintea sa porunca lui Hristos, Care a zis: *Iată Eu vă trimit pe voi, ca pe niște oi în mijlocul lupilor..., să nu vă temeți de cei ceucid trupul, căci sufletul nu-l pot ucide.*

Având în sine mare dragoste către Hristos, dascălul său, fiind plin de credință și tare nădăjduind în puterea Lui cea nebiruită, cu sânguință s-a

apucat de călătorie, pornind de la Ierusalim, ca să meargă la fiecare din locurile pe care le-am zis. A luat cu sine și pe niște ucenici din cei șaptezeci de apostoli, pe care i-a socotit îndemânatici la propovăduire.

Deci, multe sunt călătoriile și drumurile acestui apostol, dar mai multe cele prin cetăți și prin sate, în care, semănând cuvântul cunoștinței de Dumnezeu, a secerat spicele bunei credințe. Însă cu neputință este a descrie cu amănuntul toate călătoriile, primejdiile și necazurile pe care le pătimea în fiecare cetate și sat. Dar ca să nu lipsim pe ascultători de povestirile folositoare, despre Sfântul Andrei, vom povesti pe cele mai vestite și mai mari, pentru dragostea lor.

Umblând apostolul lui Hristos din loc în loc, a mers într-o cetate care este în partea dreaptă a Mării Negre, când, plutim spre Cafa, care se numește Amisonul și este departe de Sinopi, ca la o sută douăzeci și opt de mile și jumătate. Acolo a aflat Sfântul Andrei mulți oameni rătăciți și necredincioși. Unii, cuprinși de rătăcirea elinească, iar alții, de cea iudaică. Însă între aceste deosebite rătăcirii și păgânătăți aflându-se amisenenii, aveau și o bunătate, iubirea de străini, adică să primească pe oamenii străini și să ospăteze pe drumetri.

Deci, mergând sfântul la dânșii, a găzduit la casa unui iudeu și socotea cum și în ce chip să atragă atâta mulțime de oameni rătăciți și să-i prindă în năvodul învățaturii și propovăduiri sale. Așa socotind sfântul, s-a sculat într-o dimineață și a mers la sinagoga iudeilor, unde erau adunați ei după obiceiul lor. Acolo l-au întrebat iudeii cine este, de unde este și ce fel este propovăduirea lui.

Sfântul, începând propovăduirea lui despre Hristos, i-a învățat și din cărțile lui Moise, dar i-a învățat și din cele proorocești. Din toate acestea a dovedit că Hristos este același pe Care L-au vestit mai înainte proorocii; Care, pentru mântuirea oamenilor a venit în lume, aducând spre dovedire martori și pe însuși Mergătorul înainte și câte a învățat el. Acestea și altele asemenea, după ce le-a zis către dânșii și după ce a scris adevărata credință în sufletele lor și după ce i-a adus pe dânșii în mrejele sale, în acest chip s-a arătat vânător de oameni, după cuvântul Dascălului său, pe care l-a zis când i-a chemat la ucenicie: *Veniți după Mine și Eu vă voi face pe voi vânători de oameni.*

Auzind iudeii cuvântul Apostolului, îndată s-au întors la Domnul și, pocăindu-se, s-au botezat și s-au făcut creștini, în loc de iudei; robi ai lui Hristos, în loc de ai pierzării. După aceasta, pe câți bolnavi aveau îi aduceau înaintea apostolului și fiecare își lua tămăduire de orice boală ar fi fost cuprins. Și s-a făcut apostolul acolo, nu numai doctor al sufletelor, ci s-a arătat tămăduitor al multor feluri de boli. Apoi a zidit biserici și le-a hirotonit preoți din iudeii care crezuseră.

Ducându-se de acolo, a mers în Trapezunda și acolo, asemenea, învățând și botezând pe mulți, încă și preoți hirotonind; după aceasta s-a dus în Lazichia. Iar Trapezunda și Lazichia sunt cetăți și neamuri din partea de răsărit a Mării Negre și câți au umblat în părțile acelea, știi cetățile acestea. Ci și acolo iarăși asemenea făcând apostolul și mulțime nenumărată de iudei și de elini aducând la Hristos, a pus în gând să se ducă la Ierusalim. Pe de o parte, ca să serbeze acolo praznicul Paștelui ce se apropia, iar pe de altă parte, ca să se întâlnească cu fratele său Petru. Și mai ales dorea să vadă și pe Apostolul Pavel, de care auzise că s-a întors de la legea evreiască și a venit la propovăduirea apostolilor și cum că este și el apostol și dascăl al neamurilor.

Deci s-a dus și și-a împlinit dorința lui cea după Dumnezeu. După aceasta s-a întors împreună cu Sfântul Ioan Cuvântătorul de Dumnezeu la cetatea Efesului, care era în soarta (grija) lui Ioan.

Însă acolo aflându-se apostolul a văzut o descoperire de la Dumnezeu ca să meargă în Bitinia, să învețe pe oamenii cei din soarta lui. Pentru aceasta s-a pornit și s-a dus în cetatea Niceei, care se numea atunci Elicori, și era nezidită împrejur. Mai pe urmă Cezarul Traian a zidit-o pe dânsa și turnuri are întru ea, și pentru ca să biruiască, a numit-o Niceea.

Dar nici iezerul ce este în ziua de astăzi aproape de dânsa, și se numește Ascania, nu era atunci atât de limpede și curățit precum se vede astăzi. Că după cum scriu hronografii, mai pe urmă de cutremure s-a umplut de apă și ca Marea Pontului s-a făcut și s-a limpezit precum este acum.

În această cetate mergând Sfântul Apostol Andrei și văzând mulțime nenumărată de oameni, iudei și elini, a cugetat să facă mai întâi minuni, ca să-i înduplece să se întoarcă de la rătăcirea lor. Pentru că oamenii cei simpli, mai lesne se încredințează când văd minuni, decât numai cu cuvântul. Pentru aceasta și apostolul de multe ori pe cei muți îi făcea să vorbească, iar alteori tămăduia pe cei bolnavi. Încă și alte minuni de multe feluri făcând, s-a făcut doctor fără de plată celor bolnavi. Încă și balauri, fiare mari și înfricoșătoare, care se încuibaseră în locul acela, numai cu toiagul cel de fier pe care îl purta, al cărui vârful avea cruce înfiptă, îi izgonea și-i omora.

Și capiștile zeilor celor cu nume mincinoase, ale elinilor, ale Afroditei și ale Artemidei, pe toate din temelii le-a sfărâmat. Iar câți din elini nu au crezut în învățătura apostolului, umplându-se de duh rău, săreau și săltau, cărnurile își mâncau și alte nenumărate rele pătimeau, primind vrednică muncă pentru necredința lor. Iar ucenicul lui Hristos, Andrei, care a venit să mântuiască pe cei păcătoși, nu i-a lăsat până în sfârșit să piară așa întru întunericul rătăcirii, ci izbăvind-i pe dânsii de lucrarea cea diavolească, a tămăduit și sufletele lor și le-a luminat cu lumina credinței în Dumnezeu.

Deci, doi ani după ce a zăbovit acolo în cetatea Niceei și le-a hirotonit preoți din oamenii cei ce crezuse, s-a dus în Nicomidia în care era un mare

număr de oameni, dar care erau cu totul întunecați de înșelăciunea elinească. Apostolul lui Hristos și acolo a făcut tot asemenea. Apoi botezând pe mulți din elini, de acolo s-a dus la Calcedon și de la Calcedon a umblat prin toată Propontida, adică prin tot locul de la scutarul Constantinopolului până la Neocastria. De acolo s-a dus la Pontoiraclia, și de aici s-a dus la cetatea Amastrida, care era foarte mare, și se afla în partea de răsărit a Mării Negre.

Dar în cetățile acestea nu umbla Sfântul Apostol Andrei așa precum noi povestim pe scurt. Ci în fiecare cetate unde umbla, multe ispite și multe împotriviri avea, dar, cu ajutorul lui Hristos, pe toate le biruia, fiindcă Hristos era apărătorul lui și pe toate cele potrivnice le făcea lesnicioase. Căci și cu nebunia cea văzută a propovăduirii, biruia pe înțelepții elinilor.

După acestea, ieșind din Amastrida, s-a dus în altă cetate care se numește Sinopi, unde se povestește în niște cuvântări vechi, cum că ar fi venit și Sfântul Apostol Petru să vadă pe fratele său. Chiar și creștinii din Sinopi arată până în ziua de astăzi două scaune de marmură, pe care le au în mare cinste și evlavie, și zic că acolo ședeau dumnezeieștii Apostoli, Petru și Andrei, și învățau poporul.

Încă și o icoană din acea vreme se află acolo la Sinopi, având închipuirea Apostolului Andrei, care face minuni nenumărate și până în ziua de astăzi întru slava lui Hristos și întru cinstea apostolului, ca să vadă creștinii că nu numai în vremea cât au trăit apostolii au făcut minuni, ci și după moarte pot să facă asemenea minuni cu puterea lui Hristos, dascălul lor.

Dar și altă veste ne povestește că Apostolul Matia, unul din cei doisprezece apostoli, care împreună s-a numărat cu cei unsprezece apostoli, în locul vânzătorului Iuda, și el se întâmplase a veni mai înainte în Sinopi, vrând să meargă la Cafa să propovăduiască; iar sinopienii l-au prins și l-au închis în temniță.

Deci mergând Apostolul Andrei acolo și auzind că Apostolul Matia este închis în temniță, a făcut rugăciune și, cu semnul Sfintei Cruci, îndată s-au zdrobit legăturile, temnița s-a deschis și a ieșit Apostolul Matia din închisoare, iar împreună cu dânsul și ceilalți legați. Iar sinopienii iudei aveau credință, dar erau cruzi și sălbatici cu sufletele încât numai cu chipul și cu fața se vedeau că nu sunt fiare.

Deci auzind că Apostolul a zdrobit legăturile și a deschis temnița, adunându-se toți, voiau să vadă casa în care găzduia el. Unii, privindu-l cu cruzime și cu nemilostivire, îl târau de picioare, alții îl trăgeau de mâini și-l tăvăleau prin țărână. Alții, cu dinții ca niște fiare sălbatice îl mușcau, cu lemne îl băteau, cu pietre îl loveau, și fiecare dădea cu orice apuca. Mai pe urmă socotind că a murit din chinuirea cea multă, l-au aruncat afară din cetate la gunoi. Apostolul a pățimit acestea, urmând lui Hristos, dascălul său.

Dar Hristos nu a trecut cu vederea pe apostolul Său, ci în noaptea aceea arătându-i-se lui și dându-i îndrăzneală, l-a sculat sănătos. Și nu numai aceasta, ci și un deget al lui pe care îl mușcase unul din mâncătorii aceia, i l-a făcut sănătos. După aceea, binecuvântându-l pe dânsul, învățându-l și îndemnându-l să nu se lenească de propovăduirea Lui, s-a înălțat la cer. Iar apostolul dimineața s-a sculat și s-a dus sănătos în Sinopii neavând nici măcar un semn de răni, încât ar fi putut zice că vine de la vreun praznic, bucurându-se.

Această minune după ce au văzut-o sinopenii, minunându-se de răbdarea sfântului, cea mai presus de om, și pe de alta de facerea de minuni a lui Hristos, cum într-o noapte l-a făcut pe el sănătos; căindu-se, s-au întors de la rătăcirea lor și, pocăindu-se, au căzut la picioarele Sfântului Apostol, cerând iertare. După aceea, sfântul, învățându-i pe dânsii cuvântul adevărului și botezându-i în numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh, i-a făcut pe dânsii robi ai lui Hristos în loc de robi ai diavolului. Încă și alte nenumărate minuni a făcut sfântul apostol în cetatea aceea, în numele lui Hristos, dintre care ascultați o preaslăvită minune spre încredințarea celorlalte.

O femeie oarecare avea un fiu, unul născut, pe care un om dușman l-a ucis apoi s-a făcut nevăzut și nu s-a aflat, iar mortul zăcea aruncat în drum. De acest lucru înștiințându-se apostolul, s-a dus acolo l-a locul unde era mortul. Și făcându-i-se milă de mama celui ucis, apoi vrând să atragă și pe popor spre mai multă credință, prin rugăciune l-a înviat și l-a dat pe el viu mamei sale. Această minune după ce au văzut-o sinopenii, cu toții, împreună cu femeile și cu copiii, au crezut în Hristos. Atunci apostolul le-a hirotonit acolo preoți, pe cei mai iscușiți din cei ce crezuse, și așa după ce a luminat pe cei mai mulți din sinopeni cu Sfântul Botez și i-a făcut popor sfințit al lui Hristos și vrednic cu adevărat de turma lui, s-a dus a doua oară în cetatea Amisonului și de acolo s-a dus iarăși la Trapezunda.

Deci, botezând și pe ceilalți oameni care mai rămăseseră necredincioși din întâia propovăduire de acolo, s-a dus la cetatea Neocezarea și acolo, asemenea, cuvântul bunei credințe semănându-l și pe mulți la cunoștința adevăratului Dumnezeu întorcându-i și cu Sfântul Botez luminându-i, s-a dus de la Neocezarea în altă cetate ce se numește Samosata. Iar în această cetate locuiau în acea vreme oameni cufundați în deșertăciune elinească, iar întru înșelăciunea cea din afară a lumii, erau foarte pricopsiți. Și din pricina înșelăciunii erau neîntorși către credința lui Hristos, fiindcă pentru meșteșugul filosofiei lor, fiecare se ferea să vorbească cu dânsii.

Iar dumnezeiescul Apostol Andrei prin râvna propovăduirii, ca pe o țesătură de păianjen a rupt împletiturile ritorilor și le-a arătat lor că înțelepciunea pe care o aveau este deșartă și n-au cunoștință nici cât un copil mic. Așa, în puține zile, cu cuvintele și cu minunile, pescarul înfruntând

învățătura filosofilor și cu lucrările semnelor plecând sufletele acestora, și către buna credință întorcându-i, s-a dus la Ierusalim și s-a întâlnit cu ceilalți apostoli, pentru ca să facă un sobor, cum să se serbeze praznicul Paștelui.

Iar cum că apostolii se adunau în Ierusalim și făceau sobor pentru pricinile ce se întâmplase în vremurile acelea, poate cineva să cunoască din Faptele Apostolilor, pe care le-a scris dumnezeiescul Luca Evanghelistul. Căci scrie el acolo în Fapte, capitolul 15, și zice: *Și apostolii și preoții s-au adunat ca să cerceteze despre acest cuvânt și celelalte.* Iar după ce s-a sfârșit praznicul, luând cu sine pe apostolul Matia și pe Tadeu, care se aflau la Ierusalim pentru aceeași pricină, s-au întors la cetatea Edesa, care în ziua de azi se numește Horasan și este spre părțile răsăritului în hotarele Mesopotamiei.

Deci, acolo puține zile petrecând apostolul Andrei, pe Matia și pe Tadeu i-a lăsat să propovăduiască în părțile acelea, iar el s-a întors în părțile Mării Negre cele dinspre răsărit. Întâi s-a dus în țara Alanilor, unde, propovăduind Evanghelia Darului și pe mulți întorcând către credința cea întru Hristos, s-a mutat la Avazgi și, intrând în Sevastopole, cetatea de acolo, îi învăța și propovăduia taina lui Hristos și nenumărate mulțimi de oameni a întors la cunoștința de Dumnezeu.

Însă nici de mântuirea Zachenilor și a Vosporanilor nu s-a lenevit, ci și la aceștia a mers și de vreme ce pe zachenii i-a aflat cu totul nesupuși, urând nesupunerea cu sălbăticia acestora, a voit a se duce de la dânșii, căci erau neprimitori de dumnezeiasca sămânță a cuvântului lui Dumnezeu și nevrednici de sfânta credință, iar buna supunere a vosporanilor laudându-o, s-a dus la dânșii. Vosporanii se numesc toți aceia care locuiesc în strâmtoarea Cafa, căci Cafa aceasta de care auzim nu este cetate, ci este un loc în chipul și asemănarea Moreii.

La Vosporani a petrecut Sfântul Apostol Andrei multă vreme, căci i-a aflat foarte supuși și lesne primitori de învățătură a apostolului, în care se povestea că s-au aflat și niște icoane de sfinți închipuiți cu ceară și că dovedeau un meșteșug preaiscusit, cu anevoie de urmat și cu multă înțelepciune de mâini făcute, care întrec tot meșteșugul.

Deci, petrecând la Vosporani multă vreme, de acolo Sfântul Andrei s-a dus la Cafa, care se numește Herson, țară strălucită și cu mulți oameni, deși întru credință sănătoasă, nu lesne înfiptă, ci către alte învățături lesne primitoare aflându-se. Acolo intrând cu înțelepciune și propovăduind cuvântul dreptei credințe și făcând minuni, i-a întors la cunoștința de Dumnezeu.

În acest chip vânând apostolul pe kersoneni și, ca pe niște pești cuvântători, aducându-i dar lui Hristos, după pronia lui Dumnezeu s-a mutat de aici și în părțile cele mai dinăuntru ale Rusiei și a ajuns până la râul Niprului; și în Munții Kievului a poposit, unde a rămas într-o noapte. A doua

zi, sculându-se din somn, a zis către ucenicii care erau cu dânsul: “Vedeți acești munți? Credeți-mă că peste aceștia o să strălucească darul lui Dumnezeu și o să se facă cetate mare aici și multe biserici o să se ridice lui Dumnezeu și o să se lumineze cu Sfântul Botez tot pământul Rusiei”.

Și suindu-se pe munții aceia, i-a binecuvântat și a înfipt o cruce, mai înainte vestind încredințarea poporului aceluia de la scaunul său cel apostolesc, care s-a întemeiat în Bizanț și a mers și prin părțile cele mai dinăuntru ale Rusiei, până unde este acum marea cetate a Novgorodului.

De acolo s-a întors pe mare iarăși la cetatea Sinopi. Și învățând iarăși acolo cuvântul Domnului, și mai întorcând și pe ceilalți oameni, câți au rămas nebotezați din propovăduirea cea dintâi și pe cei credincioși întărindu-i în credință, le-a hirotonit episcop al aceluia loc pe un apostol din cei șaptezeci, cu numele Filolog.

De acolo a venit în Bizanț, care în acea vreme nu era în starea în care se vede în ziua de astăzi, ci cuprindea numai o părticică - cât este palatul împărătesc -, ci mai pe urmă, Constantin a strălucit-o și a adus-o în starea în care se vede acum și, după numele său, a numit-o “Cetatea lui Constantin”.

În această cetate mergând acest mare apostol, a făcut și acolo asemenea. Căci cu cuvintele sale și cu minunile învățându-i și cu Sfântul Botez luminându-i, a întors și pe bizantini la lumina cunoștinței de Dumnezeu, făcându-i fii ai luminii prin primirea credinței. Încă și o biserică minunată a ridicat în numele Preasfintei Născătoare de Dumnezeu în mijlocul cetății, așezând-o păzitoare și apărătoare a dreptei credințe de acei împărați din vremurile cele mai de pe urmă. Apoi hirotonisindu-le și episcop pe Sfântul Stahie, unul din cei șaptezeci de apostoli, de acolo s-a dus în Iraclia Traciei, care este departe de Constantinopol, spre apus, cale de două zile.

Deci întru această cetate asemenea învățând și propovăduind cuvântul lui Dumnezeu și pe mulți întorcându-i la cunoștința Darului, le-a hirotonit episcop în locul acela pe Apelin. De acolo a ieșit în cetățile și satele de primprejur, asemenea, învățând, botezând și întorcând pe popoare la credința în Hristos, adevăratul Dumnezeu și biserici zidind în numele Lui, a făcut din sufletele lor biserici însuflețite ale Sfântului Duh. Așa a făcut prin toată Tracia, prin Macedonia și prin toată Tesalia, prin cea dintâi și prin cea de-a doua și de la Tesalonic până la Licostom și până la Farsala.

După ce a trecut Tesalia și Elada, s-a dus în vestitul ostrov al Peloponezului, care acum se numește Moreia. Și în acest loc este cetatea care în ziua de astăzi se numește Paleapatra. În această cetate a intrat Sfântul Apostol Andrei și, ducându-se pedestru, a găzduit în casa unui om, care se numea Sosie, și care zăcea în pat, fiind bolnav de o grea boală. Acesta a aflat doctor pe sfântul, căci, cum a intrat în casa lui și a pus sfânta lui mână pe dânsul, îndată s-a sculat Sosie sănătos, neavând nici urmă de boală.

Dar nu numai acesta, ci și un rob al femeii Maximila, soția antipatului Patrelor, se afla în zilele acelea aruncat într-un gunoi al cetății, cu totul topit de boală, și nu mai avea acum nici o nădejde de viață. Sfântul Andrei, fiind ucenic al lui Hristos, la Care nici rob, nici slobod nu se socotește prost, ci pe toți întocmai îi are, n-a trecut cu vederea pe robul acela, ca să se bântuie cu totul de cumplita boală, ci numai cu cuvântul zicând: “În numele Domnului nostru Iisus Hristos, pe Care eu Îl propovăduiesc, scoală-te!” Și îndată, o, minunile Tale, Hristoase Împărate! s-a sculat cu totul sănătos. Robul acela, mergând la stăpâna sa, i-a povestit ei toate cele ce i s-au întâmplat.

N-au trecut multe zile la mijloc și femeia aceea, Maximila, stăpâna robului celui tămăduit, a căzut într-o boală grea, în așa fel încât nici meșteșugurile doctorilor nu puteau să-i folosească, nici bogăția bărbatului ei nu-i ajungea să o dea pentru doctori, căci bărbatul ei era, precum am zis, domn al locului aceluia și se numea Egheat.

Într-o boală ca aceasta aflându-se, și-a adus aminte de străinul, de săracul, de defăimatul apostol și, numaidecât, l-a chemat, și după ce a venit, a căzut la picioarele lui. Și ce a făcut apostolul? El și-a pus sfânta sa mână pe femeia cea bolnavă și numaidecât s-a făcut cu totul sănătoasă. Această minune văzând-o Egheat, a luat multă avuție și a aruncat-o la picioarele apostolului, rugându-l să o ia pentru doctorie.

Dar scopul Sfântului Apostol nu era să strângă bogăția cea vremelnică, ci bogăția cea veșnică, pentru mântuirea poporului și pentru pocăința și întoarcerea antipatului Egheat. Pentru aceasta sfântul nicidecum nu a primit, ci mai vârtos a zis: “Dascălul nostru Hristos așa ne-a poruncit nouă: *În dar ați luat, în dar să dați*”. Acestea zicându-le sfântul și învățându-i pe dânșii cuvântul adevărului, s-a dus de la dânșii.

Umblând prin cetate, a văzut zăcând într-un cerdac pe un om slăbănog, care era de multă vreme bolnav, neputând să umble nicidecum, nici să se miște și nu avea nici un om care să-l îngrijească. Iar sfântul și pe acesta numai cu numele lui Hristos l-a făcut sănătos. Și nu numai minunile acestea le-a făcut Sfântul Apostol Andrei acolo, ci și ochii multor orbi i-a deschis. Pe un om lepros, care zăcea afară din cetate pe gunoi, ca lov cel de demult, și pe acela l-a tămăduit, numai cât l-a botezat în mare în numele Sfintei Treimi; și acela, după ce s-a botezat și s-a însănătoșit, s-a făcut următor al apostolului și propovăduia cu mare glas tuturor, prin puterea lui Hristos.

Astfel, apostolul cu cuvintele sale, cu minunile și cu semnele întorcând la cunoștința de Dumnezeu pe tot poporul care era în toată Ahaia, făcându-i turmă a lui Hristos și popor sfânt, se bucura și se veselea cu duhul, slăvind pe Dumnezeu. După aceasta, singură mulțimea creștinilor care crezuseră a surpat capiștile idolești, a zdrobit pe idoli și a ars cărțile cele elinești ca pe niște pricini ale rătăcirii oamenilor, dând cu aceasta o pildă de adevărită a credinței

lor celei adevărate. Apoi, adunându-și avuția lor, au aruncat-o la picioarele Apostolului.

Iar el a lăudat osârdia lor și socoteala cea bună a primit-o, iar avuția nu a primit-o. Ci le-a poruncit, pe unele să le împartă la cei lipsiți și săraci, iar pe altele să le cheltuiască la zidirea bisericii, care în puține zile s-a săvârșit. Și se adunau acolo creștini, unde se slujea Sfânta Liturghie și se sfințeau de episcopii și de preoții cei hirotoniți de Sfântul Apostol Andrei, ascultând și învățătura cea de miere izvorâtoare a sfântului. Fiindcă, totdeauna îi învăța din cărțile lui Moise și din ale proorocilor și dovedea cum că unul și același purtător de lege este și al Așezământului celui vechi și al celui Nou, care la sfârșitul veacului S-a pogorât din cer și S-a întrupat din Sfânta Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioara Maria, pentru mântuirea neamului omenesc.

Dar în timp ce s-au făcut acestea, antipatul Egheat - despre care mai înainte am zis că avea femeie pe Maximila, pe care a tămăduit-o apostolul -, s-a dus la Roma, la Cezarul, ca să-și dea seama pentru slujba împărătească pe care o avea și să se sârguiască ca să-și ia iarăși stăpânirea sa. Iar fratele său, Stratoclis cu numele, care era înțelept și învățat și care abia venise atunci de curând de la Atena, unde fusese pentru învățăturile filosofice, a rămas epitrop în locul lui. Și avea un rob credincios și preaînțelept, pe care îl iubea foarte mult. Pe acesta, în acele zile, l-a apucat un drac înfricoșat și era vedere pricinuitoare de multă jale. Acestea văzându-le Stratoclis, plângea, se supăra, se amăra și căuta doctor spre tămăduirea acestei boli. Însă, să vedeți iconomia lui Dumnezeu, cum aduce pe om la cunoștința adevărului.

Auzind Maximila, femeia antipatului, pricina aceasta, l-a vestit așa: "Pentru ce tu fratele bărbatului meu și cumnate, având în mâinile tale doctor fără de plată te întristezi și te necăjești? Aici este un om străin și sărac cu numele de Andrei, pe acela dacă îl vei chema, fără plată într-un ceas poate și pe robul tău cel credincios să-l tămăduiască și pe tine de supărarea aceasta să te mângâie și să te veselească. Căci și eu, precum ai auzit, cât de cumplită boală aveam încât și de viață mă deznădăjduisem și numai cu un cuvânt al lui sunt acum sănătoasă".

Acestea auzind Stratoclis, îndată a chemat pe sfântul. Și numai cum a intrat apostolul lui Hristos, îndată a ieșit dracul și s-a dus din locul acela. Și s-a făcut sănătos și înțeleptul rob, cel mai înainte legat cu lanțuri de fier. Această minune dacă a văzut-o Stratoclis și Maximila îndată au anatematizat înșelăciunea elinească și s-au făcut creștini, botezându-i apostolul. De atunci erau nedespărțiți de sfântul și în toate zilele învățau de la dânsul cunoștința cea mai desăvârșită a tainei sfintei credințe creștinești.

Acestea astfel făcându-se, s-a întors și Egheat, antipatul, de la Roma. Și după câteva zile a vrut să-și cunoască femeia sa. Iar ea, fiind botezată și nevrând să se împărtășească cu bărbatul ei cel necredincios și nebotezat, întâi

s-a prefăcut că este bolnavă. Iar după câteva zile, pentru că a văzut că nu se poate ascunde până la sfârșit, s-a arătat. Căci famenii au arătat bărbatului ei și au zis: “Ea, de când tu te-ai dus la Roma, nici bucatele de mai înainte nu le mai mănâncă, nici marilor zei nu se închină, ci cu totul s-a pironit cu socoteala și cu scopul ei, de un oarecare om bătrân și străin care este aici.

Acestea dacă le-a auzit Egheat, cu totul s-a îndrăcit de mânie, și cu totul și-a ieșit din minți. Ocăra și înfricoșa și numai un scop avea: cum să omoare pe Apostolul Andrei. Deci, câtăva vreme l-a pus în temniță, până când va socoti cu ce moarte îl va omorî. Iar la miezul nopții, Stratoclis, luând pe cumnata sa Maximila și pe alții, care erau mai sânguitori în credință dintre cei ce crezuseră, s-au dus în temnița care era pecetluită cu pecetea lui Egheat și pe care ostașii cu grijă o străjuiau.

Deci acolo ducându-se, încetșor au bătut la ușă încât să audă sfântul. Auzindu-i sfântul, cu rugăciunea a deschis ușa temniței și au intrat înăuntru. Atunci Stratoclis și Maximila au căzut la picioarele sfântului, rugându-se și cerând ca să-i întărească și să-i împuternicească în credința lui Hristos. Iar sfântul multe zicând, i-a învățat cele cuviincioase și i-a sfătuit, iar pe Stratoclis hirotonindu-l episcop al Paleopatrelor, i-a trimis pe dânșii cu pace. Ducându-se ei, Sfântul Andrei iarăși cu rugăciunea închizând ușile temniței, precum erau și mai înainte pecetluite, ședea înăuntru așteptând hotărârea păgânului Egheat.

Deci, antipatul, văzând că femeia lui Maximila, cu totul s-a lepădat de dânșul, aprinzându-se de mânie, a hotărât asupra Sfântului Apostol moarte de cruce. El socotea căci cu aceasta va supăra pe Sfântul Andrei, dar nu știa că o moarte ca aceasta era bucurie, veselie și viață veșnică a sfântului, căci vrea să se facă împreună părtaș al patimilor lui Hristos, dascălul lui.

Pentru aceasta, ducându-l ostașii ca să-l răstignească, văzând crucea a lăudat-o pe dânșă, ca pe una ce avea să se facă pricină a suirii lui la cer. Apoi pe creștinii cei ce s-au aflat acolo, învățându-i și întărindu-i, s-a suit pe cruce bucurându-se, iar ostașii lui Egheat, făcând voia domnului lor, au pironit pe cruce mâinile și picioarele apostolului, pentru care lucru preoții și diaconii din Ahaia au scris așa:

“Pătimirea Sfântului Apostol Andrei, pe care noi am văzut-o cu ochii noștri, toți preoții și diaconii bisericilor Ahaiei, scriem tuturor Bisericilor, care sunt la Răsărit și la Apus, la Miazăzi și la Miazănoapte, care sunt alcătuite și zidite în numele lui Hristos, pace vouă și tuturor celor ce cred întru Unul desăvârșit Dumnezeu în Treime, întru adevăratul Părintele Cel nenăscut, întru adevăratul Fiul Cel născut, întru adevăratul Sfântul Duh, Care din Tatăl purcede și întru Fiul se odihnește. Căci această credință am învățat de la Sfântul Andrei, apostolul lui Hristos, a cărui pătimire noi văzând-o, am biruit și după cât am putut o istorisim”.

Antipatul Egheat, întorcându-se de la Roma cu stăpânire înnoită și intrând în cetatea Patrelor, a început a sili pe cei ce credeau în Hristos să aducă jertfe idolilor. Acestuia, ieșindu-i înaintea Sfântul Andrei, i-a zis: “Ți se cade ție, judecător fiind al poporului, a cunoaște pe Judecătorul tău, care este în cer, și cunoscându-L pe El, să te închini Lui și, închinându-te adevăratului Dumnezeu, să te întorci de la aceia care nu sunt dumnezei”.

Iar Egheat a zis către dânsul: “Au tu ești Andrei care risipești locașurile zeilor și sfătuiști pe popor să primească credința cea vrăjitoarească, care de curând s-a arătat și pe care împărații Romei au poruncit să o piardă?”

Sfântul Andrei a zis: “Împărații Romei încă nu au cunoscut aceasta, că Fiul lui Dumnezeu venind pe pământ pentru mântuirea oamenilor întru adevăr a arătat cum că idolii aceia, nu numai că nu sunt dumnezei, ci draci necurați și vrăjmași ai neamului omenesc, care îi învață pe oameni și îi îndeamnă spre toată necurăția. Căci mâniind pe Dumnezeu să se întoarcă de la dânșii și să nu-i asculte. Iar când se va mânia Dumnezeu asupra lor și se va întoarce de la oameni, atunci diavolii îi iau pe ei sub a lor stăpânire și până întru atât îi amăgesc pe dânșii încât îi scot goi cu totul de faptele bune, nimic altceva având, decât păcatele lor pe care le duc cu ei”.

Egheat a zis: “Aceste cuvinte băbești și deșarte, când le propovăduia Iisus al vostru, iudeii l-au pironit pe cruce”. Sfântul Andrei a răspuns: “O, de ai fi voit a cunoaște taina Crucii, cum Ziditorul neamului omenesc, pentru dragostea Sa către noi, a răbdat Crucea, nu fără de voie, ci de bunăvoie, pentru care eu însumi sunt martor, cum că și vremea patimilor Sale o știa mai dinainte și mai dinainte ne-a spus despre Învierea Sa, cea de a treia zi și la cina cea mai de pe urmă împreună cu noi șezând, ne-a spus despre vânzătorul Său, ne-a spus și despre cele ce aveau să fie asupra Sa. Și știind locul acela, în care era să fie dat iudeilor, de bunăvoie a venit”. Iar Egheat a zis: “Mă minunez de tine, căci om înțelept fiind tu, urmezi Aceluia pe care în orice chip, cu voie, ori fără voie, îl mărturisești că a fost răstignit pe cruce”.

Apostolul a răspuns: “Mare este taina Sfintei Cruci și, dacă vei voii să ascuți, eu îți voi povesti ție”. Iar el a răspuns: “Nu este aceea taină, ci pedeapsă a făcătorilor de rele”. Sfântul Andrei a răspuns: “Acea pedeapsă este taina înnoirii oamenilor, numai să voiești a mă asculta cu îndelungă răbdare”. Egheat a zis: “Iată, te ascult pe tine cu îndelungă răbdare, însă și tu, de nu vei face ceea ce eu îți poruncesc, aceeași taină a Crucii, asupra-ți vei purta”. Iar apostolul a zis: “De m-aș fi temut eu de pedeapsa Crucii nu aș fi laudat Crucea niciodată”. Egheat a zis: “Precum din nebunia ta lauzi Crucea, așa dintru îndrăzneala ta nu te temi de moarte”.

Apostolul a răspuns: “Nu din îndrăzneală, ci din credință nu mă tem de moarte. Căci moartea dreptilor este cinstită, iar a păcătoșilor este cumplită. Deci, eu voiesc ca să ascuți taina Crucii, și cunoscând adevărul să crezi și,

crezând, să-ți afli sufletul tău”. Egheat a zis: “Acel lucru se află care a pierit? Au doar a pierit sufletul meu că îmi poruncești a-l afla pe el printr-o credință pe care nu o știi în ce fel este?”

Sfântul Andrei a răspuns: “Aceasta este care o vei învăța de la mine, căci eu îți voi arăta ție pierderea sufletelor omenești, ca să cunoști mântuirea lor, care prin cruce s-a lucrat. Omul cel dintâi prin călcarea poruncii, adică prin lemn a adus moartea în lume și se cădea neamului omenească ca prin pătimirea cea de pe lemn, să se izbăvească de moarte. Și precum din pământul cel curat era zidit omul cel dintâi, care a adus moartea prin lemnul încălcării de poruncă, așa se cădea a se naște Hristos din Fecioara cea curată, om desăvârșit, Care este Fiul lui Dumnezeu, Cel ce a zidit pe omul cel dintâi și a înnoit viața cea veșnică, pe care toți oamenii o pierduseră și prin lemnul Crucii să se întoarcă de la lemnul poștei, spre care omul cel dintâi, întinzându-și mâinile, a greșit, așa se cădea ca Fiul lui Dumnezeu să-și întindă pe Cruce mâinile Sale cele nevinovate, pentru neînfrânarea mâinilor omenești. Pentru hrana cea dulce a lemnului celui oprit, să guste fierea amară și luând asupra Sa moartea noastră, să ne dea nemurirea Sa”.

După acestea Egheat a zis: “Aceste cuvinte povestește-le aceluia care te ascultă, iar tu de nu vei asculta porunca mea și de nu vei aduce jertfă zeilor, apoi bătându-te cu toiege, te vei răstigni pe Crucea pe care tu o lauzi”.

Sfântul Andrei a răspuns: “Eu Unuia, Adevăratului și Atotputernicului Dumnezeu, în toate zilele îi aduc, nu fum de tămâie, nici carne de boi, nici sânge de țapi, ci pe Mielul cel fără de prihană, care S-a jertfit pe altarul Crucii, cu al Cărui preacinstit Trup se împărtășește tot poporul cel credincios și bea Sângele Lui, pe când Mielul acesta rămâne întreg și viu. Deși cu adevărat se înjunghie și cu adevărat Trupul Lui de toți se mănâncă și Sângele Lui de toți se bea, însă, precum zic, totdeauna petrece întreg, fără de prihană și viu”. Egheat a zis: “Cum poate fi aceasta?”

Sfântul Andrei a răspuns: “Dacă voiești să știi, fă-te ucenic, ca să înveți aceea pentru care întrebi”. Egheat a zis: “Eu acea învățătură de la tine cu chinuri o voi cerca”. Apostolul a răspuns: “Mă mir de tine, că tu, om înțelept fiind, grăiești cele nebune. Dar oare vei putea, ispitindu-mă cu munci, să cunoști de la mine Tainele lui Dumnezeu? Ai auzit taina Crucii, ai auzit și taina Jertfei! De vei crede că Dumnezeu Cel răstignit de iudei este Dumnezeu adevărat, atunci îți voi arăta cum, omorât fiind trăiește și cum jertfit fiind și mâncat, petrece întreg întru Împărăția Sa”. Egheat a zis: “Dacă este omorât, și de oameni este mâncat, precum zici, apoi cum poate fi viu și întreg?” Apostolul a răspuns: “Dacă vei crede cu toată inima ta, vei putea cunoaște această Taină; iar de nu vei crede, nu vei cunoaște niciodată această taină”.

Atunci Egheat, mâniindu-se, a poruncit să arunce pe apostol în temniță. Și aruncat fiind sfântul în temniță, s-a adunat la dânsul mult popor din toată

latura aceea și voia să-lucidă pe Egheat, iar pe Sfântul Andrei să-l scoată din temniță. Iar Sfântul Apostol i-a oprit pe dânșii, învățându-i și grăind: “Nu prefăceți pacea Domnului nostru Iisus Hristos întrutulburare diavolească, că Domnul nostru Iisus Hristos, dându-se pe Sine spre moarte, a arătat toată răbdarea și împotriva n-a grăit, nici n-a strigat, nici nu s-a auzit glasul Lui în ulițe. Deci și voi, tăceți și fiți în pace.

Și nu numai să nu faceți împiedicarea muceniciei mele, ci și voi singuri să vă gătiți ca niște buni nevoitori și ostași ai lui Hristos, a nu vă teme de îngrozirile tiranului, ci a purta cu răbdare pe trupurile voastre rănile ce vi se vor aduce asupra voastră de chinitori. Că de este nevoie a se teme cineva de frică, apoi se cuvine a se teme de frica aceea care nu are sfârșit. Pentru că frica și îngrozirile de la oameni sunt asemenea fumului, că arătându-se îndată se sting. Și de dureri dacă voim a ne teme, apoi se cuvine a ne teme de acelea ce nu au sfârșit niciodată.

Căci durerile acestea vremelnice, deși sunt mici, cu înlesnire se rabdă, iar dacă sunt mari, apoi degrabă ieșind sufletul din trup, singure se sfârșesc. Durerile acelea sunt cumplite, care sunt acolo veșnice, unde este plângerea cea neîncetată, strigare, tânguire și munci fără de sfârșit, spre care Egheat nu se teme a merge. Deci fiți gata spre aceasta mai vârtos, ca prin supărările acestea vremelnice să treceți spre bucuria cea veșnică, unde vă veți veseli totdeauna cu Hristos și veți împărăți cu El”.

Astfel Sfântul Andrei, toată noaptea a petrecut-o învățând pe popor. Iar a doua zi antipatul Egheat a șezut la judecată și a adus înaintea sa pe Sfântul Andrei și a zis către dânșul: “Oare socotit-ai să-ți lași nebunia ta și să nu mai propovăduiești pe Hristos, ca să poți a te veseli cu noi în această viață? Căci mare nebunie este de a se duce cineva de bunăvoie spre chinuri și spre foc”. Sfântul Andrei a răspuns: “A mă veseli împreună cu tine, voi putea numai când tu vei crede în Hristos și te vei lepăda de idoli; căci pe mine Hristos m-a trimis în partea aceasta în care mult popor am câștigat Lui”.

Egheat a zis: “Deci pentru aceasta te silesc spre jertfe, ca cei amăgiți de tine să lase deșertăciunea învățaturii tale și să aducă jertfele cele plăcute zeilor. Căci nu este cetate în Ahaia în care să nu fi pustiit lăcașurile zeilor. Deci acum se cuvine ca iarăși prin tine să se înnoiască cinstea lor, ca cei mâniați prin tine, tot prin tine să fie îmblânziți și tu să petreci întrudragostea noastră cea prietenească. Iar dacă nu, apoi multe feluri de chinuri vei lua, pentru necinstea care prin tine s-a făcut lor, și vei fi spânzurat pe Crucea pe care tu o lauzi”.

La acestea Sfântul Andrei a răspuns: “Ascultă, fiule al pierzării, paiule gătit pentru focul cel veșnic, ascultă-mă pe mine sluga Domnului și apostolul lui Iisus Hristos, că până acum am vorbit cu tine cu blândețe vrând a te învăța sfânta credință, că doar după cum ai înțelegere, să cunoști adevărul lepădându-te de idoli, să te închini Dumnezeuului Celui ce locuiește în ceruri.

Dar de vreme ce tu petreci în întuneric și socotești că eu mă tem de chinurile tale, apoi gătește asupra mea chinuri de acelea ce știi tu că sunt mai grele, căci cu atât voi fi mai bine primit Împăratului meu cu cât mai grele chinuri voi răbda pentru El”.

Atunci a poruncit Egheat, ca, întinzându-l pe pământ, să-l bată. Și după ce s-au schimbat de șapte ori câte trei cei ce-l băteau, l-au ridicat pe Sfântul Andrei și l-au dus la judecător, care a zis către dânsul: “Andreie, ascultă-mă pe mine, nu-ți vărsa sângele în deșert, că de nu mă vei asculta, apoi pe cruce te voi răstigni”. Sfântul Andrei a răspuns: “Eu sunt rob Crucii lui Hristos, și mai mult doresc moartea Crucii, decât să mă izbăvesc de chinuri, de care nicidecum nu mă tem; iar tu vei putea scăpa de chinurile cele veșnice care te așteaptă, dacă ispitind răbdarea mea, vei crede în Hristos, căci eu mai mult pentru pierzarea ta mă mâhnesc, decât tu pentru pătimirea mea. De vreme ce pătimirile mele vor fi numai într-o zi, sau cel mult două și vor sfârși, iar patimile tale nici după o mie de ani nu vor avea sfârșit. De aceea nu-ți mai înmulți patimile, nici îți mai aprinde focul cel veșnic”.

Deci, mâniindu-se Egheat, a poruncit să-l răstignească pe Sfântul Andrei pe cruce, legându-i mâinile și picioarele, că nu voia să-l pironască cu piroane, ca să nu moară degrabă, ci să-l spânzure așa legat ca mai mult chin să pătimească și să sufere.

Deci, slugile ighemonului, ducând pe sfântul la răstignire, alerga poporul, strigând: “Ce a greșit omul acesta drept și prietenul lui Dumnezeu? Pentru ce îl duc la răstignire?” Iar Sfântul Andrei ruga poporul, ca să nu facă împiedicare pătimirii lui. Căci mergea cu veselie și neîncetat învăța pe popor. Iar după ce a venit la locul lui, în care era să-l răstignească, văzând de departe crucea gătită pentru dânsul, a strigat cu glas mare:

“Bucură-te, Cruce sfințită cu trupul lui Hristos și cu mădularele Lui ca niște mărgăritare împodobite, căci mai înainte de a se răstigni Domnul pe tine, erai înfricoșată oamenilor, iar acum ești iubită și cu dorire primită. Căci cunosc credincioșii câtă bucurie ai în tine și ce fel de răsplătire li se pregătește pentru tine. Eu cu îndrăzneală și cu bucurie vin către tine; deci tu cu veselie primește-mă pe mine, că sunt ucenic al Aceluia Care a fost spânzurat pe tine. Primește-mă, că totdeauna te-am dorit și am poftit a te îmbrățișa. O, preabună Cruce, care ți-ai câștigat frumusețea și bunăcuviința din mădularele Domnului meu. Ceea ce ești de mult dorită și cu osârdie iubită, pe care neîncetat te-am căutat și abia acum te-am aflat gătită după dorirea inimii mele. Deci ia-mă pe mine dintre popor, și mă dă Învățătorului meu, ca prin tine să mă primească Cel ce prin tine m-a răscumpărat pe mine”.

Acestea zicând și-a dezbrăcat de pe sine hainele și le-a dat chinuitorilor, iar ei l-au înălțat pe Cruce, legându-i mâinile și picioarele cu frânghii, l-au răstignit și l-au spânzurat. Și stătea împrejurul lui mulțime de popor, ca la

douăzeci de mii, întru care era și Stratoclis, fratele lui Egheat, care striga împreună cu poporul: “Cu nedreptate pătimește acest bărbat sfânt”. Iar Sfântul Andrei întărea pe cei ce credeau în Hristos, îi îmbărbăta spre răbdarea muncilor vremelnice, învățându-i că nu este vrednică nici o muncă a vremii de acum, pe lângă răsplătirea bunătăților celor ce vor să fie.

Apoi a alergat tot poporul la curtea lui Egheat strigând și zicând: “Nu se cuvine a pătimi acestea, acest om sfânt, cinstit și învățator bun, cu bun și blând obicei și înțelept, ci se cade a fi coborât de pe cruce, căci iată este a doua zi de când este spânzurat pe cruce și nu încetează învățând dreptatea”.

Atunci Egheat, temându-se de popor, a alergat împreună cu dânșii ca să coboare pe Sfântul Andrei de pe cruce. Iar Sfântul Andrei, văzând pe Egheat, a zis către dânsul:

“Egheat, pentru ce ai venit? Dacă voiești să crezi în Hristos, apoi, precum ți-am făgăduit, ți se va deschide ușa darului. Iar dacă numai pentru aceasta ai venit, ca să mă dezlegi de pe cruce, apoi să știi că eu, până voi fi viu, nu voiesc să fiu coborât de pe cruce, căci acum văd pe Împăratul meu, acum mă închin lui, acum stau înaintea lui și mă bucur; iar pentru tine mă mâhnesc și-mi pare rău, că te așteaptă pierzarea cea veșnică, care este gătită și te așteaptă pe tine. Deci, îngrijește pentru tine, până când este în puterea ta, ca nu în vremea aceea să începi, când nu-ți va fi ție cu putință”.

Și vrând slugile să-l dezlege, nu puteau a se atinge de dânsul, apoi și cealaltă mulțime a oamenilor care veniseră acolo, se sărguiau unii după alții ca să-l dezlege, cu toate acestea n-au putut, căci păreau mâinile lor ca moarte. După acestea, Sfântul Andrei a strigat cu glas mare: “Doamne Iisuse Hristoase, nu mă lăsa să fiu dezlegat de pe crucea pe care sunt spânzurat pentru numele Tău, ci primește-mă. Învățătorul meu, care Te-am iubit, care Te-am cunoscut și care Te-am mărturisit în toată viața mea, și acum încă Te mărturisesc, care doresc a Te vedea și prin care sunt ceea ce sunt; primește Doamne Iisuse Hristoase în pace sufletul meu, căci acum este vremea a veni și a Te vedea pe Tine cel dorit. Primește-mă bunule Învățător, și nu porunci a fi pogorât de pe cruce, mai înainte până nu vei lua sufletul meu”.

Zicând el acestea, iată o lumină mare din cer l-a strălucit ca un fulger, pe care toți o vedeau și de jur împrejur l-a strălucit pe el, încât nu era cu putință ochiului omenesc, celui de tină, a privi spre dânsa. Și a petrecut acea lumină cerească strălucindu-l ca la o jumătate de ceas; și când lumina a dispărut, atunci și Sfântul Apostol și-a dat sufletul său cel sfânt și împreună cu dânsa s-a dus ca să stea înaintea Domnului.

Și așa s-a sfârșit sfântul bătrân, fiind plin de zile, că a trăit ca la optzeci de ani. Că așa se cădea, ca adevăratul ucenic a lui Hristos, apostol fiind, cu sfârșit mucenicesc să-și săvârșească drumul propovăduirii. Iar urâtul de Dumnezeu Egheat, de îndrăcire fiind cuprins, de demonii cei sluiți și cinstiți de dânsul,

vrednice răsplătiri a luat, că s-a suit într-un deal înalt și de acolo căzând jos păgânul, s-a zdrobit și - după cum a zis dumnezeiescul David -, *s-au risipit oasele lui lângă iad.*

Iar Stratoclis și Maximila, care era de bun neam și fată a unui senator, care crezuse în Hristos, pogorând cinstitul și sfântul trup al apostolului de pe cruce și cu miruri ungându-l, l-au pus în loc însemnat. Deci, Stratoclis împărțind la săraci toată avuția fratelui său Egheat și zidind episcopie din avuția sa, pe locul în care au pus trupul sfântului, acolo și-a petrecut cealaltă parte din viața sa, bine păscând turma încredințată lui. Asemenea și Maximila, împărțind cea mai mare parte din bogăția sa săracilor, și-a oprit o parte cu care a zidit două mănăstiri: una de călugări și alta de călugărițe.

Și astfel cu plăcere de Dumnezeu viețuind ea, s-a dus la veșnicele locașuri, în locul lucrurilor celor pământești și stricăcioase dobândind frumusețile cele cerești și nestricăcioase.

Iar moaștele Sfântului Apostol Andrei au rămas în episcopia din Paleapatra mulți ani, făcând neîncetat minuni și tămăduind toată boala și toată neputința, până în zilele marelui Constantin, întâiul creștin între împărați, care a avut trei fii: Constantie, Constantin și Consta. Doi din fii săi au luat fiecare câte o parte din împărăția sa. Consta a luat Roma, Constantin Portugalia, iar Constantie, al treilea fiu, a luat Constantinopolul, adică scaunul tatălui său.

Deci, acest Constantie, a primit în inima sa o dorire bună și de suflet folositoare. A dorit să aducă în Constantinopol moaștele Sfinților Apostoli, ale lui Andrei, Luca și Timotei și să le așeze în biserica Sfinților Apostoli, pe care o zidise tatăl său, marele Constantin. În acea vreme Sfântul Artemie, care a mărturisit credința mai pe urmă, în vremea lui Iulian Paravatul, era domn și augustalie în Alexandria, și pe dânsul l-a socotit vrednic de o slujbă ca aceasta. Deci l-a chemat la sine și i-a poruncit ca unui vrednic, să-i slujească în această lăudată slujbă.

Apoi s-a dus Sfântul Artemie și a luat de la Efes moaștele Sfântului Apostol Timotei, pe ale Sfântului Apostol Luca, de la Tivele Beoției, iar de la Paleapatra a luat cinstitele și sfintele moaște ale Sfântului Apostol Andrei.

Și așa le-a adus cu mare cinste la împăratul Constantie în Constantinopol. Iar împăratul primindu-le și cu multă evlavie închinându-se lor, apoi cu dragoste sărutându-le, le-a așezat în prea vestita și luminata biserică a Sfinților Apostoli, în partea cea de-a dreapta Sfântului Altar și acolo au fost închinare și cinstite de cei binecredincioși, cât timp au avut creștinii împărăție. Iar când a fost prădat Constantinopolul, s-au împărțit sfintele moaște în mâinile binecredincioșilor creștini.

Aceasta este viața și petrecerea Sfântului Apostol Andrei, acestea sunt povestirile cele după puterile noastre, despre ucenicul lui Hristos, cel întâi

chemat. Așa a petrecut sfântul, așa s-a nevoit, așa a schimbat vânărea de pești pe vânărea de oameni, așa a dobândit împărăția cerului și acum se odihnește și se veselește întru împărăția cea rânduită de Învățătorul său, după cum singur l s-a făgăduit zicând: *și Eu vă făgăduiesc vouă, precum mi-a făgăduit Mie Tatăl Meu, împărăție.*

Acum șade la masa cea gătită lui, după făgăduința cea nemincinoasă, *ca să mâncați și să beți la masa Mea, întru Împărăția Mea.* Și se roagă neîncetat pentru noi, cei luminați prin propovăduirea lui, ca de păcate pocăindu-ne și curățându-ne să ne învrednicim și noi aceleiași Împărății, cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, căruia l se cuvine toată slava și închinăciunea, împreună și Părintelui Său, Celui fără de început, și Preasfântului, Bunului și de viață făcătorului Său Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Troparul¹, glasul al 4-lea:

Ca cel decât Apostoli mai întâi chemat și lui Petru frate adevărat, Stăpânului tuturor, Andreie roagă-te, pace lumii să dăruiască și sufletelor noastre mare milă.

¹ Troparul și Condacul sunt cântări scurte de laudă, ce cuprind rezumativ, viața și învățătura sfântului, sau al praznicului împărătesc, în cinstea cărora au fost scrise. Acestea sunt rugăciuni scurte pe care le putem învăța ușor pe de rost, le putem rosti, sau cânta des în cinstea ocrotitorilor noștri. Aceste rugăciuni, și în primul rând rugăciunea: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiule și Cuvântul lui Dumnezeu, pentru Născătoarea de Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul”, rostite cât se poate de des, cu luare aminte și evlavie, avem ajutorul lui Dumnezeu, al Maicii Domnului și al Tuturor Sfinților, ne înțărăpăm cu râvna de a urma lor, ni se fac apropiați nouă, nu se mai despart de noi, ne apropiem de Dumnezeu.

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh

Condacul, glasul al 2-lea:

Pe grăitorul și de Dumnezeu cel cu nume de bărbăție numit, și cel mai întâi chemat dintre ucenicii Mântuitorului, pe fratele lui Petru să-l laudăm. Că precum de demult acestuia și nouă acum a strigat: Veniți, aflat-am pe cel dorit.

Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Pentru rugăciunile tuturor Sfinților, Doamne, și ale Născătoarei de Dumnezeu, pacea Ta dă-ne-o, nouă și ne miluiește pe noi, ca un îndurat.

Viața Sfântului Andrei cel nebun pentru Hristos (2 octombrie)

În vremea împăratului grec Leon cel Înțelept, fiul împăratului Vasile Macedon, era un bărbat în Constantinopol pe care îl chema Teognost. Acesta a cumpărat mulți robi, împreună cu care l-a cumpărat și pe acest Andrei. Andrei era de neam slovean, fiind foarte tânăr și era frumos la chip și cu obiceiuri bune. Stăpânul său l-a pus să slujească înaintea lui și pe el îl iubea mai mult decât pe toți. Stăpânul l-a dat pe Andrei la învățătura cărților sfinte, iar acesta degrabă a învățat Sfânta Scriptură și umblând adeseori la biserici, citea cărțile sfinte și se ruga lui Dumnezeu. Într-o noapte stătea la rugăciune și văzând aceasta vrăjmașul diavol a zavistuit începăturii lui celei bune și, venind, a început a bate tare în ușa casei în care ședea Andrei. Andrei s-a înspăimântat de frică și, lăsând rugăciunea s-a culcat degrabă pe pat și s-a acoperit cu o piele de capră.

Văzând aceasta satana s-a bucurat și a zis către un altul: "Vezi oare pe acesta, că până acum fapte urâte a lucrat, iar acum el se înarmează asupra noastră". Și zicând acestea au pierit. De frica aceea adormind, fericitul a văzut în vis că era undeva la o praveliște și de o parte stăteau mulțime de arapi, iar de cealaltă parte mulțime de alți sfinți bărbați îmbrăcați în haine albe. Și era între amândouă părțile ca o alergare de cai și luptă; pentru că arapii aveau între ei pe un negru foarte mare, care zicea cu mândrie către cei în haine albe ca să dea de la dâșii un luptător, care ar putea să lupte cu arapul cel negru.

Arapul acela era dregător al nesățiosului legheon; și când cei cu chip negru se laudau cu puterea lor, cei cu haine albe nu le răspundeau

nimic. Iar fericitul Andrei stătea și privea, vrând să vadă cine se va lupta cu acel înfricoșat potrivnic; și iată a văzut pe un tânăr foarte frumos pogorându-se de sus și ținând în mâini trei cununi: una era împodobită cu aur curat și pietre scumpe, a doua cu mărgăritar mare și scump, strălucind, iar a treia era mai mare decât amândouă, din toate florile roșii și albe și din ramurile dumnezeiescului rai împletită și neveștejită niciodată. Astfel de frumusețe aveau cununile acelea, încât mintea omenească nici nu putea a le ajunge și limba a le spune.

Văzând aceasta, Andrei, gândea în ce chip ar putea să-și ia măcar una din cununile acelea și, apropiindu-se de tânărul ce se arătase, i-a zis: “Te jur cu Hristos, să-mi spui, vinzi oare cununile acestea? Că deși nu pot să le cumpăr, însă să mă aștepti puțin, căci eu, mergând, voi spune stăpânului meu și-ți va da aur pentru cununile acestea cât vei voi tu”. Iar tânărul, cu fața veselă, i-a zis: “Să mă crezi, iubitele, că de mi-ai aduce tot aurul din toată lumea nu-ți voi da nici o floare din acestea, nici altuia, nici celui ce ți se pare ție stăpân, pentru că acestea nu sunt din lumea aceasta deșartă, ci din vistieriile cele cerești, cununi de la Hristos, cu care se încununează cei ce biruiesc pe acei negri arapi. Iar de voiești să iei nu una, ci chiar pe toate aceste trei, mergi și luptă-te cu arapul cel negru și dacă îl vei birui pe el, apoi toate cununile ce le vezi le vei lua de la mine”. Acestea auzindu-le Andrei din cuvântul acestuia, a luat îndrăzneală și a zis către dânsul: “Să mă crezi, că toate câte ai zis le vei face, numai să mă înveți meșteșugul lui”. A zis către dânsul tânărul: “Dar tu oare nu știi meșteșugul lui? Arapii nu sunt înfricoșători și groaznici, ci neputincioși. Deci, nu te teme de înfricoșata lui mărime și de chip, căci ca o iarbă uscată, așa este și acela, putred și neputincios”.

Acel frumos tânăr, întărindu-l pe Andrei, îl învăța pe el cum să se lupte cu arapul, și-i spuse: “Când te va apuca și va începe să se întoarcă cu tine, să nu te înspăimânți, ci să-i împiedici piciorul și vei vedea ajutorul lui Dumnezeu”. Îndată fericitul a ieșit la luptă, zicând cu mare glas către arap: “Vino aici, negrule, ca să ne luptăm”. Și a venit arapul, înfricoșând și îngrozind, și apucându-l pe Andrei, a început a-l întoarce pe el încoace și încolo multă vreme, încât începuseră arapii a plesni din palme, iar cei cu hainele albe îngălbeniseră, căci se temeau ca să nu-l trântescă pe el arapul la pământ. Apoi, deși fiind ostenit Andrei de arapul acela, totuși s-a întremat și a împiedicat piciorul arapului, încât acesta, plecându-se întocmai ca un copac, a căzut și a nimerit cu fruntea de o piatră și striga de acolo: “Vai și amar!” Iar cei cu haine albe s-au bucurat foarte mult și apucară pe Andrei în sus cu mâinile lor și au început a-l săruta pe el, veselindu-se pentru biruința lui Andrei asupra arapului. Atunci negrii cei potrivnici s-au răspândit toți cu mare rușine,

iar tânărul cel frumos i-a dat lui cununile acelea și sărutându-l pe el, i-a zis: “Mergi cu pace și de acum înainte să fii prietenul și fratele nostru. Deci, aleargă spre nevoința cea bună, gol să fii și nebun pentru Mine și la multe bunătăți vei fi părtaș în ziua Împărăției Mele”. Auzind acestea fericitul de la frumosul tânăr, s-a deșteptat din somn și se mira de acea mare vedenie; și din acel ceas s-a făcut nebun pentru Hristos.

În cealaltă noapte, sculându-se, s-a rugat și, luându-și cuțitul, a mers la puț și dezbrăcându-și haina de pe el a făcut-o pe ea bucăți, ca un nebun. Iar a doua zi dimineața a mers bucătarul să scoată apă și, văzându-l pe Andrei nebun, s-a dus și i-a spus stăpânului său. S-a mâhnit stăpânul pentru Andrei și mergând la dânsul l-a văzut pe el ca un nepriceput, nemaiputând să grăiască bine. Socotind că are pe diavol în el, l-a legat cu lanțuri de fier și a poruncit ca să fie dus la biserica Sfintei Anastasia. Iar el toată ziua ca un nebun se făcea, iar noaptea neîncetat se ruga lui Dumnezeu și Sfintei Anastasia. Însă gândea în inima sa: oare primit este de Dumnezeu lucrul pe care l-a început, sau nu? Și voia să se încredințeze de aceasta.

Gândind el așa, iată că cinci femei veniră acolo și împreună cu ele era și un bătrân luminat și umblau cercetând pe cei neputincioși și au mers și la Andrei, iar bătrânul acela a zis către femeia cea mai în vârstă: “Stăpână Anastasio, dar nu tămăduiești aici nimic?” Și aceasta i-a răspuns lui: “Doamne, învățătorule, Acela l-a tămăduit pe el, care i-a zis lui: “să fii nebun pentru Mine și de multe bunătăți vei fi părtaș în ziua Împărăției Mele”; și nu-i este cu puțință lui de tămăduire”. Grăind acestea au mers în biserică, de unde nu i-a mai văzut ieșind până la toaca de utrenie. Cunoscând fericitul Andrei că este primit lui Dumnezeu lucrul lui, se bucura cu duhul și mai mult se nevoia noaptea la rugăciune, iar ziua se făcea nebun.

Trecând ziua și iarăși noaptea sosind, fericitul, după obicei, aducea rugăciuni și cereri în biserica cea ascunsă a inimii sale, lui Dumnezeu și Sfintei Mucenițe Anastasia. Și a venit la dânsul, în vederea ochilor, arapul cu mai mulți diavoli, ținând o secure, alții având cuțite, alții lemne, pari și sulițe, ca să-lucidă pe fericit. Acel arap a început a răcni de departe - căci în același chip i s-a arătat ca și atunci când s-a luptat cu dânsul; și s-au repezit asupra sfântului, vrând să-l taie cu securea pe care o aveau în mâini și toți demonii care erau împreună cu arapul au sărit la dânsul. Iar el cu lacrimi a strigat către Domnul, ridicându-și mâinile și zicând: “Să nu dai fiarelor sufletul meu, care se mărturisește Ție”. Și a mai zis: “Sfinte Apostole Ioan, Cuvântătorule de Dumnezeu, ajută-mă pe mine!”. Îndată s-a auzit un tunet și un sobor mare de oameni s-a arătat și, iată, un bătrân frumos la chip a venit, având fața

mai luminoasă decât soarele și avea mare mulțime de slujitori împreună cu dânsul și a zis cu mânie către cei ce erau cu ei: “Încuiați ușile ca să nu scape nici unul dintre aceștia”. Și degrabă au încuiat ușile și i-au prins pe toți arapii. Iar Andrei a auzit pe un diavol zicând în taină către tovarășul său: “Vai de ceasul acesta în care noi ne-am înșelat; căci Sfântul Apostol Ioan este cumplit și rău ne va chinui pe noi”. Și a poruncit Apostolul Ioan celor cu haine albe ce veniseră cu dânsul să scoată lanțul cel de fier de pe grumazul lui Andrei și a stat în afara ușii și a zis: “Aduceți-mi câte unul”. Și l-au adus pe cel dintâi diavol și l-au întins la pământ și luând Sfântul Apostol lanțul, l-a făcut în trei, și i-a dat diavolului o sută de lovituri, încât acesta a început a striga la fel ca omul: “Miluiește-mă”.

După aceasta au adus pe alt demon și l-au bătut și pe acesta la fel. Apoi l-au adus și pe al treilea și acela iarăși tot atâtea răni a suferit, pentru că Dumnezeu îi bătea pe dânșii cu adevărate bătăi, de care diavolescul neam se istovește. Bătându-i la rând pe toți, le-a zis lor: “Mergeți și arătați-vă tatălui vostru, satana, oare îi va plăcea lui aceasta?” Iar după ce au plecat cei cu haine albe, diavolii s-au stins, iar cinstitul bătrân a venit la robul lui Dumnezeu, Andrei, și punându-i lanțul pe grumazul lui, a zis către dânsul: “Vezi că am grăbit spre ajutorul tău, căci foarte mă îngrijesc de tine, că mi-a poruncit Dumnezeu ca să port grijă de tine; deci rabdă, și degrabă vei fi slobod și vei începe a umbla în voia ta, unde va fi plăcut ochilor tăi”. Și Andrei a zis: “Domnul meu, tu cine ești?” Și a răspuns bătrânul: “Eu sunt Ioan, cel ce m-am rezemat pe pieptul Domnului”. Și zicând acestea s-a făcut ca un fulger și a dispărut din ochii lui Andrei. Iar fericitul Andrei îl slăvea pe Dumnezeu că i-a trimis lui ajutor pe iubitul Său ucenic.

După arătarea Sfântului Apostol Ioan, Cuvântătorul de Dumnezeu, după ce a grăit cu dânsul și după chinuirea acelor diavoli, fericitul Andrei, fiind legat, s-a culcat, vrând să se odihnească. Și i s-a făcut lui vedenie: i se părea a fi niște palate împărătești și împăratul ședea pe scaun în slavă mare și l-a chemat la dânsul și l-a întrebat: “Oare voiești să-mi slujești Mie cu tot sufletul?” Iar Andrei a răspuns: “Vreau, Doamne”. Iar împăratul i-a dat lui să mănânce puțin și ceea ce a mâncat era mai amar ca pelinul, și i-a zis lui: “Întru acest chip este calea cea cu necazuri, pentru cei ce-mi slujesc Mie în lumea aceasta”. Și după aceea i-a dat lui Andrei ceva care era mai alb decât zăpada și mai dulce decât mana, iar el a mâncat și s-a veselit și a uitat amărăciunea cea dintâi. Și i-a zis lui împăratul: “Astfel este hrana Mea pentru cei ce-mi slujesc Mie în lumea aceasta și bărbătește rabdă până la sfârșit. Deci,

săvârșește și tu bărbătește precum ai început, pentru că puțin vei pătimi și în veci într-o viață cea nesfârșită vei petrece”.

Deșteptându-se din somn, Andrei se gândea că cea dintâi gustare amară închipuiește răbdarea din lumea aceasta, iar gustarea cea dulce de pe urmă închipuiește viața cea veșnică. Iar după aceea l-a mai ținut stăpânul său patru luni și l-a lăsat liber și a început el a alerga pe ulițe, făcându-se nebun. Și umbla prin cetate lipsit, necăjit și chinuit, încât nu-i era de folos toată lumea. Unii îl batjocoreau pe el ca pe un nebun, alții îl goneau, scârbindu-se de el ca de un câine mort, alții socoteau că este îndrăcit, copiii și cei tineri glumind, îl băteau pe fericitul, iar el toate le răbda și se ruga pentru cei ce îl supărau. Iar dacă cineva din cei milostivi și iubitori de săraci îi dădeau lui milostenie, la alți săraci o dădea, însă nu o dădea ca să fie cunoscut că dă milostenie, ci ca un nebun, certându-se cu dânșii; ca și cum vrând a-i bate pe ei, le arunca în față banii pe care îi avea în mână și îi făcea să-i adune de pe jos. Pâine uneori nu gusta câte trei zile, iar alteori toată săptămâna petrecea flămând și de nu era cineva ca să-i dea lui o bucată de pâine, apoi cealaltă săptămână fără hrană o petrecea. Iar haina lui era o treantă netrebnică, care abia putea să-i acopere goliciunea trupului. Drept aceea, ziua alerga pe ulițe ca un nebun, asemănându-se într-o parte Sfântului Simeon cel nebun pentru Hristos, iar noaptea în rugăciuni petrecea. Într-o cetate atât de mare viețuind, în mijlocul mulțimii poporului, nu avea unde să-și plece capul, pentru că săracii îl goneau din colibe lor, iar bogații nu-l lăsau în curțile lor. Când avea nevoie să doarmă și să-și odihnească puțin trupul cel mult ostenit, căuta culcușurile câinilor și între dânșii se culca, dar nici aceștia nu-l primeau între dânșii pe robul lui Dumnezeu, pentru că unii mușcându-l, îl goneau de la dânșii, iar alții, lăsându-l singur, fugeau de dânșii. Niciodată nu s-a odihnit sub un acoperământ, ci întotdeauna stătea în frig și în zăduf și în gunoi, întocmai ca Lazăr și în noroi se tăvălea, fugind de oameni și de dobitoace.

Așa pătimea cel de bunăvoie mucenic și așa, nebunul, de toată lumea își bătea joc; căci cei nebuni ai lui Dumnezeu sunt mai înțelepți decât oamenii. Și s-a sălășluit în el darul Sfântului Duh și avea darul vederii mai înainte pentru că știa gândurile omenești.

Odinioară în Constantinopol a murit fiica unui boier, care și-a petrecut viața în feciorie curată, iar când era pe moarte l-a rugat pe tatăl ei ca să o îngroape înaintea cetății, în casa de săraci ce se afla în via lor. Și când a murit, au luat-o și au dus-o în acel loc și au îngropat-o după obiceiul creștinesc. În acea vreme trăia un oarecare jefuitor de morminte, care îi dezgropa pe morți și scotea hainele de pe ei. Acela,

stând în drum, pâdea să vadă unde va fi îngropată acea fecioară și, văzând unde era mormântul ei, s-a gândit ca, ducându-se noaptea, s-o dezgroape și să ia de pe dânsa îmbrăcămintea. Și s-a întâmplat să meargă acolo și Sfântul Andrei, făcând el pentru Hristos obișnuita sa nebunie, și cum l-a văzut pe acel jefuitor de morminte, îndată a cunoscut cu duhul gândul lui cel rău și vrând să-l abată pe el de la acel lucru (căci știa ce fel de nevoie avea să-i fie lui), căutând spre dânsul cu chip sălbatic și mâniindu-se, i-a zis: “Așa grăiește duhul judecății, aceluia ce fură hainele celor ce zac în morminte: de acum tu nu vei mai vedea soarele, de acum tu nu vei mai vedea ziua, nici fața omenească, pentru că se vor închide ușile casei tale și mai mult nu se vor deschide și ți se va întuneca ție ziua și nu se va mai lumina în veci”. Iar el, auzind acestea, nu a înțeles ce grăiește sfântul și, nebăgând de seamă aceea, s-a dus. Apoi sfântul, văzându-l, iarăși a zis către el: “Oare tot mergi? Nu fura, că mă jur pe Iisus, că de vei face aceasta nu vei mai vedea soarele”. Iar el, înțelegând ce i-a zis sfântul, a început a se mira cum de îi știe sfântul gândurile și întorcându-se spre dânsul a început a-i zice: “Cu adevărat boleşti tu, îndrăcitule, de grăiești cele neștiute și ascunse, din tulburarea demonului? Dar eu tot mă voi duce acolo, ca să văd cât de adevărate sunt cuvintele tale”. Iar sfântul a plecat.

Făcându-se seară, a avut vreme lesnicioasă ticălosul acela și, ducându-se, a prăvălit piatra de pe mormânt și a intrat înăuntru; și mai întâi a luat haina cea de deasupra și toate podoabele, pentru că erau de mare preț și după ce le-a luat pe toate, când voia să se ducă, i-a zis lui gândul: “Foarte bună este și cămașa, să o iau și pe ea”. Luând cămașa de pe fecioară, i-a lăsat trupul gol și voia să iasă, dar moarta, prin porunca lui Dumnezeu, și-a ridicat mâna cea dreaptă și l-a lovit pe el peste obraz și îndată au orbit ochii lui. Însăpăimântându-se, ticălosul a început a se înfiora, încât de frica aceea au început a-i tremura fălcile, dinții, genunchii și toate oasele. Deschizându-și gura fecioara cea moartă, așa a grăit către dânsul: “Ticălosule, nu te-ai temut de Dumnezeu, nici nu te-ai gândit că ești și tu om? Se cădea ție să te rușinezi de goliciunea feciorească. Destul îți erau ție cele pe care mai întâi le-ai luat, iar cămașa să o fi lăsat sârmanului meu trup. Ci, nu m-ai miluit și te-ai arătat om cumplit și ai gândit să mă faci de răs întru a doua venire a Domnului, tuturor sfintelor fecioare. Și acum te voi face să nu mai furi niciodată. Să știi că viu este Dumnezeu Iisus Hristos și după moarte este judecată, răsplătire și pedeapsă”.

Zicând acestea, fecioara s-a sculat și, luându-și cămașa s-a îmbrăcat și toate podoabele și hainele și le-a pus pe ea și s-a culcat și a zis: “Tu, Doamne, pe mine una, spre nădejde m-ai sălășluit”. Și așa, cu

pace a adormit. Iar ticălosul acela abia a putut ieși din mormânt și a aflat gardul viei și dibuind cu mâinile gardul a ieșit în calea care era aproape și s-a dus la poarta cetății. Iar celor care îl întrebau de pricina orbirii lui, el altceva le spunea, nu așa cum se întâmplase, dar mai pe urmă le-a spus tot adevărul. De atunci a început a cere milostenie și în felul acesta se hrănea. Odată, stând singur, își zicea: “Blestemat să fii, gâtule, căci pentru tine am luat orbirea aceasta”. Și își aducea aminte de Sfântul Andrei și se mira că înainte a văzut și i-a proorocit toate cele ce aveau să se întâmple și cum s-a împlinit proorocia lui.

În altă vreme umblând Sfântul Andrei prin cetate a văzut de departe un mort care era dus la groapă și omul acela era foarte bogat și mulțime de popor mergea după dânsul, cu multe lumânări și cu tămâie, iar clericii cântau pe lângă el obișnuitele cântări ale îngropării și plângere multă de la ai săi se auzea. Iar sfântul vedea, ca înainte văzătorii, ce se petrecea la mortul acela și a stat privind și, deodată, a început a nu se mai simți pe sine mult timp. Și iată, a văzut o mulțime de arapi mergând înaintea lumânărilor și strigau: “Amar lui, amar lui”. Și țineau niște saci în mâini și turnau cenușă pe oamenii care mergeau împrejurul mortului. Iar alții de bucurie și de veselie jucau și râdeau fără de rușine, ca niște nerușinate desfrânate, alții urlau ca și câinii, iar alții guițau ca porcii, căci al lor era mortul acela. Alții mergeau în jurul lui și îl stropeau pe mort cu apă rău mirositoare, iar alții prin văzduh zburau împrejurul mortului și miros urât ieșea din trupul acelui păcătos. Iar alții din urmă mergeau plesnind cu mâinile și cu picioarele și zgomot mare făceau, batjocorind pe cei ce cântau și așa grăiau între dânșii: “Să nu vă dea vouă Dumnezeu, nici unuia, ca să vedeți lumina, ticăloșilor creștini, căci cântați unui câine: “Cu sfinții odihnește sufletul lui” și încă robul lui Dumnezeu îl numiți pe acesta, care este vinovat de toată răutatea”.

Privind sfântul, iarăși, a văzut pe unul din mai marii diavolilor, având ochii învăpăiați, care ținea în mâinile sale pucioasă și smoală și mergea la mormântul nenorocitului aceluia ca să-i ardă trupul. Săvârșindu-se îngropăciunea, a văzut Sfântul Andrei că mergea îngerul în chipul unui tânăr frumos cuprins de mâhnire și plângând cu mare jale. Și era aproape de Sfântul Andrei și, socotind Andrei că acesta era un tânăr din cei de aproape ai omului mort și pentru aceasta plânge, s-a apropiat de acel tânăr care plângea și i-a zis lui: “Juru-te pe tine pe Dumnezeu cerului și al pământului că îmi spui și mie care este pricina plângerii tale, căci nu am văzut niciodată pe nimeni plângând așa după un mort cum plângi tu”. Și i-a răspuns îngerul: “Pricina plângerii mele este aceasta: eu am fost păzitorul mortului pe care l-ai văzut ducându-l

la mormânt și pe el l-a luat diavolul la sine și aceasta este pricina plângerii și mâhnirii mele”. Și Sfântul Andrei a zis către dânsul: “Acum am înțeles cine ești tu; rogu-mă dar ție, sfinte îngere, spune-mi care au fost păcatele lui pentru care l-au luat diavolii din mâinile tale?” A răspuns îngerul: “De vreme ce vrei să știi aceasta, Andrei, alesule al lui Dumnezeu, nu voi tăcea, ci îți voi spune ție, pentru că văd frumusețea sufletului tău cel sfânt strălucind ca aurul cel curat și văzându-te pe tine m-am mângâiat pentru necazul meu.

Acest om era un bărbat cinstit de împărat, însă era foarte păcătos și foarte cumplit în viața sa și după toate mai era și desfrânat, înșelător, nemilostiv, iubitor de argint, mincinos, urâtor de oameni, pe care îi vorbea de rău și le lua camătă și călcător de jurământ. Pe săracele slugile sale le chinuia cu foame și cu bătaie și îi lăsa fără îmbrăcăminte și fără încălțăminte în zilele friguroase de iarnă și pe mulți a ucis și i-a îngropat sub pardoseala grajdului de cai. Și astfel era pornit spre necurată aprindere și îl ura pe Dumnezeu, încât a atras în cursă cam la trei sute de suflete în acele urâte și groaznice păcate de desfrânare. Și a venit asupra lui secerișul și l-a aflat pe dânsul moartea nepocăit și, negrăite păcate având, îi luară diavolii sufletul, iar necuratul lui trup însuși ai văzut cu ce fel de batjocură era petrecut de duhurile necuraților. Pentru aceasta, o, sfinte suflete, eu mă întristez și de durere mare mă cuprind plângând, că cel păzit de mine este acum de râsul demonilor”.

Acestea grăindu-le îngerul lui Dumnezeu, a zis sfântul către dânsul: “Rogu-mă ție, prietene, să încetezi de a mai plânge, de vreme ce el a lucrat cele necurate și la sfârșit fără de pocăință a venit. Deci, să se sature de lucrurile sale. Iar tu, cel în chipul văpăii, plin de mari bunătăți, slujitor al Domnului Savaot Atotțitorul, vei fi întru bunătățile Dumnezeului tău, de acum până în veci”. Cu aceste vorbe s-a dus îngerul de la Sfântul Andrei, făcându-se nevăzut. Iar cei ce mergeau pe ulița pe care Sfântul Andrei vorbea cu îngerul, văzându-l pe el stând și vorbind singur, iar pe înger nevăzându-l, nefiind vrednici de aceasta, ziceau între ei: “Îl vedeți pe nebunul acesta, cum aiurează și cum vorbește în vânt, nepriceputul?!”, și îl împungeau pe el și îl goneau, zicându-i: “Ce-ți este ție, nebunule, nevrednic fiind a vorbi cu oamenii, oare grăiești cu vântul?” Iar sfântul tăcând și mergând la un loc ascuns, își aducea aminte de nenorocitul acela, pe care l-a văzut ducându-l la mormânt și plângea cu amar pierzarea lui.

Altădată, umblând Sfântul Andrei prin mijlocul poporului, în târgul cel aproape de stâlpul pe care a fost pus Sfântul împărat Constantin, unei femei pe nume Varvara, luminându-se cu Duhul lui

Dumnezeu, i s-a făcut vedenie și a văzut pe fericitul Andrei umblând prin mijlocul mulțimii ca un stâlp de văpaie strălucind. Iar unii nepricepuți cu călcâiul îl împingeau pe el, alții îl băteau, iar mulți, căutând spre dânsul, ziceau: “Este nebun omul acesta și-a pierdut mintea; o, să nu fie așa nici vrăjmașilor noștri”. Și iată diavolii, în chip de arapi negri, umblau după dânsul și ziceau: “O! să nu dea Dumnezeu pe altul ca acesta pe pământ, că nimeni altul nu a ars inima noastră ca acesta, care nevrând să slujească la locul stăpânului său, s-a făcut nebun pe sine și-l batjocorește toată lumea”. Apoi femeia aceea vedea că diavolii îi însemnau pe cei care îl băteau pe Sfântul Andrei și ziceau între ei: “Măcar asta ne este mângâiere, că cei fără minte îl bat pe acest sfânt și pentru această pricină osândiți vor fi în ceasul morții lor, căci pe plăcutul lui Dumnezeu l-au bătut fără de milă și fără să fi avut vreo vină și asta nu le este lor spre mântuire”.

Auzind aceasta fericitul, cu duhul lui Dumnezeu ca o văpaie s-a repezit spre dânsii și le-a risipit semnele lor cu puterea cea înfricoșată și îi înfrunța pe ei, zicându-le: “Nu vi se cade vouă să-i însemnați pe cei care mă bat pe mine, căci eu mă rog Stăpânului meu ca să nu le fie lor păcat aceasta, că întru neștiință fac acestea și pentru neștiință vor lua iertare”. Pe când le grăia acestea sfântul, iată că s-a deschis cerul ca o poartă și au ieșit o mulțime de rândunele frumoase care se îndreptau spre sfânt și între dânsule era un porumbel mare, alb ca zăpada și care avea în gură frunze de aur și de măslin și, vorbind omenește, a zis către dânsul: “Primește frunzele acestea, pe care Domnul Atotțiitorul ți le-a trimis ție din rai, spre semnul darului Său, căci ești milostiv și iubitor de oameni, precum singur El este milostiv și te va binecuvânta și va mări mila Sa asupra ta, căci pe cei ce te bat îi ierți și îi miluiești și te rogi pentru dânsii, ca să nu aibă pentru aceasta păcat”. Acestea grăindu-le, porumbelul s-a așezat pe capul sfântului. Toate acestea văzându-le acea dreptcredincioasă femeie, se minuna și, după vedenie, venindu-și în fire, zicea: “Câți luminători are Dumnezeu pe pământ și nimeni nu-i știe pe ei!” De multe ori voia să spună altora despre cele ce văzuse, dar dumnezeiasca putere o oprea pe dânsa. Iar după aceea a întâmpinat-o pe ea undeva Sfântul Andrei și i-a zis: “Păzește-mi taina, Varvaro, ca nimănui să nu spui ceea ce ai văzut până ce voi trece în locul cortului celui minunat, până la casa lui Dumnezeu”. Iar ea a zis către sfânt: “Chiar de aş voi să spun cuiva, tot nu pot, cinstite luminătorile și sfântule al lui Dumnezeu, căci mă oprește puterea cea nevăzută a lui Dumnezeu”.

Altădată, umblând, Sfântul Andrei a întâmpinat un boier și trecând pe alătura de el și înțelegându-i viața, a scuiat spre dânsul,

zicându-i: “Vicleanule desfrânat și batjocoritorule de biserici, care nu te prefaci că mergi la biserică și zici: “mă duc la utrenie” și tu faci lucrurile cele spurcate ale satanei?! Nelegiuitule, care în miezul nopții te scoli și mâinii pe Dumnezeu! Iată, acum a sosit vremea să-ți primești pedeapsă după faptele tale. Oare ți se pare că te vei tăinui de înfricoșatul ochi al lui Dumnezeu, Cel ce pe toate le știe?” Iar acel boier, auzind acestea și-a mânat calul și s-a dus, ca să nu se rușineze mai mult. Iar după câteva zile s-a îmbolnăvit acel boier de o boală rea și a început cu încetul carnea a se usca pe el, iar cei din casa lui îl purtau din biserică în biserică și de la doctor la doctor, dar nimeni nu-l putea vindeca. Iar după puțin timp păcătosul acela s-a dus la munca veșnică. Într-o noapte a văzut sfântul aproape decurtea lui pe îngerul Domnului, venind dinspre apus. Îngerul strălucea ca o văpaie de foc și ținea un toiag mare de văpaie, iar dacă a mers la acel bolnav, a auzit un glas de sus, zicând: “Bate-l pe acel batjocoritor și urât desfrânat și când îl bați să-i zici așa: oare voiești să mai faci păcate și să smintești pe mulți? Sau, prefăcându-te a merge la utrenie, oare vei mai merge la diavoleasca fărădelege?” Și a început îngerul a-l bate și cele poruncite a-i zice lui; și se auzea glasul celui ce grăia și bătaia toiagului, iar cel ce bătea era nevăzut. Muncindu-se așa omul acela, a ieșit duhul din el.

Venind Sfântul Andrei în târg, la o cruce a aflat pe un oarecare monah a cărui viață o laudau toți ca fiind îmbunătățită; căci cu adevărat bine se nevoia, precum se cuvine monahilor, însă era biruit de iubirea de argint fără de măsură; mulți dintre cetățeni, mărturisindu-și înaintea lui păcatele, îi dădeau lui mulțime de aur ca să o împartă la săraci pentru mântuirea sufletelor lor, iar el, fiind cuprins de nesățioasa patimă a iubirii de argint, nimănui nu da, ci în punga sa punea totul și, văzând că argintul se înmulțește, se bucura. Iar Fericitul Andrei, mergând pe calea aceea unde ticălosul monah își avea petrecerea sa, cu ochi proorocești a văzut un șarpe înfricoșat încolăcindu-se pe grumazul lui. Și mergând aproape de călugăr privea la șarpele acela. Iar călugărul, socotind că este unul din săraci și stăruie ca să ia milostenie, i-a zis: “Dumnezeu să te miluiască frate, că nu am ce să-ți dau”.

Fericitul Andrei, depărtându-se puțin de dânsul, a văzut o hârtie în văzduh, deasupra șarpelui, scrisă cu litere negre: “Șarpele iubirii de argint, rădăcina a toată fărădelegea”. Apoi, uitându-se înapoi, a văzut doi tineri certându-se între dânsii: unul era negru și avea ochii întunecați, căci era diavol, iar altul era alb ca o lumină cerească, căci era îngerul lui Dumnezeu. Și zicea tânărul cel negru: “Al meu este călugărul acesta, că voia mea face, căci nemilostiv și iubitor de argint este și cu Dumnezeu parte nu are, ci ca un al doilea slujitor de idoli mie îmi

slujește”. Iar luminosul înger zicea: “Ba nu, al meu este de vreme ce postește și se roagă și este smerit și blând”. Și se certau așa amândoi și nu era pace între dânșii. Atunci s-a auzit un glas din cer spre purtătorul de lumină înger, zicând: “Nu ține parte cu călugărul acela și lasă-l pe el, căci lui Mamona slujește, iar nu lui Dumnezeu”.

Îndată s-a depărtat îngerul Domnului de la dânsul.

Văzând aceasta Fericitul Andrei s-a mirat cum potrivnicul demon a biruit pe îngerul cel luminat. Odată a întâmpinat pe călugărul acela Sfântul Andrei în uliță și, luându-l de mâna dreaptă, i-a zis: “Robule al lui Dumnezeu, fără de mânie să mă ascuți pe mine, robul tău, și cu mila ta primește smeritele mele cuvinte, că pentru tine mare necaz mi s-a făcut și nu pot de acum să rabd mai mult; mai întâi ai fost prieten al lui Dumnezeu, iar acum te-ai făcut prieten și slugă diavolului. Aripă ai avut ca și serafimii, deci, pentru ce te-ai dat satanei, ca să le taie pe ele din rădăcină? Chip ai avut ca de fulger și pentru ce te-ai făcut întunecat la chip? Vai, mie! de vreme ce ai avut vedere ca cei cu ochi mulți, iar acum te-a orbit pe tine șarpele! Soare ai fost, acum ai apus în noaptea cea întunecoasă și rea. Pentru ce, frate, ți-ai pierdut sufletul tău? Pentru ce te-ai însoțit cu diavolul iubirii de argint? Pentru ce i-ai dat lui odihnă întru tine? Pentru ce ai argintul? Oare te vei îngropa cu el? Nu știi că după moartea ta va rămâne altora? Pentru ce ții păcate străine și vrei să te sugrumi cu scumpetea, iar alții sunt flămânzi și însetați și mor de frig, iar tu, privind la mulțimea aurului, te veselești? Aceștia sunt pașii pocăinței? Sau altfel este rânduiala călugărească și defăimarea vieții celei deșarte? Oare așa te-ai lepădat de lume și de cele ce sunt în lume? Oare așa te-ai răstignit lumii și tuturor deșertăciunilor? Oare nu ai auzit pe Domnul Care zice: “Să nu agonisești aur, nici argint, nici aramă, nici două haine?” Pentru ce ai uitat aceste porunci? Iată, astăzi sau mâine se sfârșește viața noastră și cele ce le-ai agonisit ale cui vor fi? Oare nu știi că îngerul Domnului, cel ce te păzește pe tine, s-a depărtat de la tine plângând, iar diavolul stă aproape de tine și șarpele iubirii de argint s-a încolăcit în jurul grumazului tău și tu nu-l simți pe el? Adevăr zic ție, că alături de tine trecând, am auzit pe Domnul Dumnezeu lepădându-se de tine. Deci, mă rog ție, ascultă-mă și-ți împarte averea la săraci, la văduve și la sărmani și la cei scăpătați și la străinii cei ce nu au unde să-și plece capetele și sârguiește-te să fii iarăși prietenul lui Dumnezeu. Iar de nu mă vei asculta pe mine, apoi rău vei muri. Așa mă jur pe Iisus Hristos, Împăratul nostru, că îndată vei vedea pe diavol”. Și i-a mai spus lui: “Oare îl vezi pe dânsul?” Și i s-au deschis călugărului ochii sufletești și l-a văzut pe diavol, ca pe un arap negru, în chip de fiară și buzat, stând departe și neîndrăznind a se apropia de

dânsul, de teama Sfântului Andrei. Iar călugărul a zis sfântului: “Îl văd pe el, robule al lui Dumnezeu și spaimă mare m-a cuprins, deci spune-mi cele ce îmi sunt de trebuință spre mântuirea sufletului meu”. Robul lui Dumnezeu Andrei a zis iarăși către dânsul: “Să mă crezi pe mine, că de nu mă vei asculta, îl voi trimite pe el la tine ca să te chinuiască, ca toți să vadă rușinea feței tale, nu numai cetățenii aceștia, ci toți oamenii din cele patru margini ale lumii. Deci, păzește-te și cele ce-ți spun ție, fă-le!”

Auzind acestea călugărul, s-a înfiorat și a făgăduit ca să îndeplinească toate poruncile. Și îndată a văzut Sfântul Andrei că a venit de la răsărit un duh puternic, ca o văpaie de fulger și s-a atins de șarpele acela, zdrobindu-i puterea, iar șarpele s-a prefăcut în corb și s-a dus de acolo. La fel a pierit și arapul cel negru și iarăși a luat putere îngerul lui Dumnezeu spre paza aceluia călugăr.

Ieșind de la el fericitul, i-a poruncit, zicându-i: “Ferește-te, să nu spui cele făcute de mine la nimeni, iar eu voi începe a te pomeni ziua și noaptea în rugăciunile mele, ca Domnul Iisus Hristos să-ți îndrepte calea spre bine”. Și, ducându-se, călugărul a împărțit tot aurul pe care-l avea la săraci. Iar el zicea astfel celor ce aduceau aurul ca să-l împartă cu mâinile sale: “Ce folos îmi este ca să mă îngrijesc de spinii străini?” Viețuind el așa precum se cade unui călugăr, i s-a arătat robul lui Dumnezeu în vedenie, cu fața veselă și i-a arătat pe un câmp un pom luminos care avea floare de dulci roduri și i-a zis: “Să-i mulțumești lui Dumnezeu că te-a scos pe tine din gura șarpelui și a făcut sufletul tău ca pe un pom purtător de floare; deci, sârguiește-te ca pe acea floare să o faci rod dulce căci, iată, acest pom frumos pe care îl vezi este închipuirea sufletului tău”. Apoi, deșteptându-se, călugărul mai mult s-a întărit la lucrul duhovnicesc și întotdeauna aducea mulțumită lui Dumnezeu și Sfântului Andrei, plăcutul Său, prin care s-a povățuit la calea mântuirii.

Atât de bineplăcut și iubit de Dumnezeu s-a arătat acest Sfânt Andrei, încât, odată s-a răpit până la al treilea cer, asemenea cu Sfântul Pavel și acolo a auzit cuvinte negrăite și pe cele nevăzute le-a privit, precum singur le-a mărturisit unui credincios prieten al său, Nichifor, mai înainte de sfârșitul său: că într-o iarnă mare cu îngheț și ger cumplit, fiind în Constantinopol timp de două săptămâni, toate casele erau pline de zăpadă și vântul de la miazănoapte sufla și cădeau zidurile cele înalte și copacii de furtună și de vânt se prăbușeau și toate păsările, neavând ce să mănânce, cădeau moarte la pământ, atunci toți scăpătații și săracii în mare primejdie se aflau, plângând și suspinând și tremurând de frig, de lipsuri, de foame și de ger și mulți dintre dânsii au murit. Atunci și fericitul Andrei, neavând nicăieri adăpost, nici

îmbrăcăminte, nu puțin a suferit din pricina frigului, căci atunci când se ducea la alți săraci, vrând să se odihnească și să se încălzească puțin sub același acoperământ cu dânșii, ei cu bețele îl goneau ca pe un câine, strigând la dânșul și zicându-i: “Du-te, du-te, câine de aici!” Și acum neavând unde să se ascundă de primejdia ce era și deznădăjduindu-se de viața sa, a zis în sine: “Bine este cuvântat Domnul Dumnezeu și de voi muri în iarna aceasta, pentru dragostea lui Dumnezeu să mor, însă puternic este Dumnezeu, ca, odată cu iarna aceasta, să-mi dea mie și răbdare”. Și intrând într-un colț, a găsit un câine zăcând și s-a culcat lângă dânșul, vrând să se încălzească de el, iar câinele văzându-l pe el, s-a sculat de acolo și s-a dus și a zis Andrei în sinea lui: “O!, cât de păcătos ești, ticălosule, că nu numai oamenii, dar și câinii se scârbesc de tine”.

Așa zăcând și tremurând el de cumplitul ger și vânt și trupul lui învinețindu-se și tremurând de frig, socotea că i-a venit cea de pe urmă suflare și, ridicându-și spre Dumnezeu ochii inimii sale, se ruga ca să-i primească în pace sufletul său. Apoi, deodată, a simțit în el oarecare căldură și deschizând ochii a văzut un tânăr foarte frumos a cărui față strălucea ca soarele și avea în mână o stâlpăre înflorită cu multe flori cu care căutând spre Andrei, i-a zis: “Andrei, unde ești?” Iar Andrei a răspuns: “În întuneric și în umbra morții sunt acum”. Iar acel tânăr, care i se arătase cu stâlparea aceea înflorită pe care o ținea în mâini, l-a lovit încet peste față pe Andrei, zicându-i: “Primește însuflețirea trupului tău”. Și îndată Sfântul Andrei a mirosit frumoasa stâlpare de flori, care, intrând în inima lui, l-a încălzit și l-a reînviat. După aceasta a auzit un glas, zicând: “Aduceți-l pe el, ca să se mângâie aici o vreme și iarăși se va întoarce la locul lui”.

Odată cu cuvântul acesta i-a venit lui un somn dulce și a văzut descoperirile cele negrăite ale lui Dumnezeu - pe care în amănunt singur i le-a spus lui Nichifor, mai sus pomenit, - zicând așa: “Ce a fost, nu știu, căci precum cineva toată noaptea doarme bine și dimineața se trezește, așa și eu în acele două săptămâni am petrecut în acea dulce vedenie, precum dumnezeiasca voire a poruncit. Și m-am văzut pe mine ca în raiul cel frumos și minunat și mirându-mă cu duhul, gândeam: Ce este aceasta? Știu că în Constantinopol este locuința mea, iar cum de mă aflu aici, nu știu. Și nu mai știu dacă eram în trup, sau în afară de trup. Dumnezeu știe! Căci mă vedeam îmbrăcat în haină luminoasă, ca și cum era țesută din fulger și aveam pe cap o cunună împletită din flori mari și eram încins cu brâu împărătesc și mă bucuram foarte tare de acele frumuseți și mă minunam cu mintea și cu inima de podoaba cea nespusă a dumnezeiescului rai și umblând pe acolo, mă bucuram. Și

erau acolo livezi foarte multe cu pomi înalți și cu multe flori mirositoare. Unii din acei pomi erau înfloriți, alții împodobiti cu frunze de culoarea aurului, iar alții aveau multe feluri de roade, de nespusă frumusețe și gust, încât nu este cu puțință a se asemena frumusețea acelor pomi cu nici un pom de pe pământ, pentru că acel pom era sădit de mână dumnezeiască și nu de mână omenească. În acea livadă erau păsări fără de număr, unele cu aripi de aur, altele cu aripi albe ca de zăpadă, iar altele cu pene pestrițe în multe feluri. Toate ședeau pe ramurile pomilor raiului și cântau foarte frumos, încât, în glasul cel dulce al cântărilor nu îmi mai aduceau aminte de mine și așa se îndulcea inima mea și socoteam că glasul cântării lor se aude până la înălțimea cerului. Acele livezi erau foarte frumoase, puse în rând și, umblând eu prin mijlocul lor, în bucuria inimii, am văzut curgând prin mijloc un râu mare care adăpa livezile cele frumoase. În partea cealaltă de râu erau niște vii, care își întindeau vițele lor cu frunze de aur, împodobite cu struguri tot în chipul aurului. Acolo suflau vânturi line și bine mirositoare în cele patru laturi și de a lor suflare se clătinau livezile care făceau un sunet minunat cu frunzele lor.

După aceasta, o spaimă a căzut peste mine și mi se părea că stau deasupra tăriei cerului, iar un tânăr îmbrăcat în porfiră, a cărui față era ca soarele, umbla înaintea mea, iar eu socoteam că el este acela care m-a lovit cu stâlparea cea de flori peste față. Umblând eu după dânsul, am văzut o cruce mare și frumoasă cu un curcubeu ceresc, iar împrejurul ei stăteau cântăreți în chipul focului, ca o văpaie, și într-o cântare dulce îl slăveau pe Domnul, Care a fost răstignit pe cruce. Iar tânărul care mergea înaintea mea, apropiindu-se de cruce, a sărutat-o, apoi mi-a făcut semn ca și eu s-o sărut. Și am căzut înaintea Sfintei Cruci cu frică și cu bucurie mare și am sărutat-o cu osârdie, iar după ce am sărutat-o m-am umplut de o negraită dulceață și am simțit un miros mai plăcut decât al raiului. După ce am sărutat crucea, m-am uitat în jos și am văzut sub mine un adânc mare și mi se părea că merg prin văzduh și mi-a fost frică, iar atunci am strigat către cei care mă duceau pe mine, zicând: "Doamne, îmi este frică să nu cad în prăpastie". Iar ei, întorcându-se către mine, au zis: "Nu te teme, căci ni se cade să ne suim mai sus". Și mi-au dat mie mâna și mi se părea, când am luat mâna lui, că ne aflăm mai sus de a doua tărie. Acolo am văzut bărbați minunați, a căror fericire și bucurie este negraită de limba omenească. După aceasta am intrat într-o minunată văpaie, care nu ne ardea, ci numai ne lumina. Și am început să mă înspăimânt, și iarăși, întorcându-se cel ce mă ducea mi-a dat mâna, zicându-mi: "Încă mai sus se cade nouă a ne urca". Îndată, cu cuvântul, mai sus de al treilea cer ne-am aflat, unde

am auzit și am văzut mulțime de puteri cerești cântând și slăvind pe Dumnezeu.

Apoi am mers înaintea unei perdele care strălucea ca fulgerul, înaintea căreia stăteau niște tineri înalți și înfricoșați, cu chipul ca văpaia focului, având fețele mai strălucitoare decât soarele și arme de foc aveau în mâinile lor. Și am văzut mulțime nenumărată de oaste cerească, care cu frică stătea înaintea. Și mi-a zis tânărul care mă ducea: “Când perdeaua se va da la o parte, atunci Îl vei vedea pe Stăpânul Hristos și să te închini Scaunului slavei Lui”. Iar eu, auzind acestea, mă bucuram și tremuram, căci o negrăită bucurie și spaimă m-au cuprins pe mine și priveam, așteptând până ce se va ridica perdeaua. Și iată că o mână de văpaie a ridicat perdeaua și am văzut pe Domnul meu - precum odată proorocul Isaia - șezând pe un scaun înalt și strălucitor, iar serafimii stăteau împrejurul Lui. El era îmbrăcat într-o haină roșie, având fața prealuminată și cu ochi buni se uita înspre mine. Si văzându-L, am căzut cu fața în jos înaintea Lui, închinându-mă prealuminatului scaun al slavei Lui. Însă ce fel de bucurie m-a cuprins atunci la vederea Lui, nu pot grăi; încât și acum, aducându-mi aminte de acea vedenie, mă umplu de negrăită dulceață. Și zăceam înaintea Stăpânului meu cu cutremur, minunându-mă de marea milostivire a Lui, că m-a lăsat pe mine, omul cel păcătos și necurat, ca să vin înaintea Lui și să-l văd dumnezeiasca podoabă.

Apoi m-am umplut de umilință, socotindu-mi nevrednicia mea și la mărirea Stăpânului meu gândind, am zis cuvintele lui Isaia proorocul: “O! ticălosul de mine, că om fiind și buze necurate având, m-am învrednicit a vedea cu ochii pe Domnul meu”. Apoi am auzit pe Milostivul și Făcătorul meu, zicând către mine cu dulcea și preacurata Sa gură trei cuvinte dumnezeiești, care atât mi-au îndulcit inima mea și cu dragostea Lui a aprins-o încât, cu totul, ca ceara m-am topit de căldura cea duhovnicească și s-a împlinit cuvântul proorocului David: “Făcutu-s-a inima mea ca ceara ce se topește în mijlocul pântecului meu”. Apoi au cântat toate oștile cerești o cântare prea minunată. După aceasta, nu știu cum, iarăși m-am aflat umblând în rai și mă gândeam întru mine cum de nu am văzut-o pe Sfânta Fecioară, Născătoarea de Dumnezeu. Apoi am văzut un bărbat luminos ca un nor, purtând o cruce și zicându-mi: “Oare pe Împărăteasa cea preastrălucită a puterilor cerești ai vrut a o vedea aici? Nu este acum aici, căci s-a dus în lumea cea încercată de primejdii, ca să le ajute oamenilor și să-i mângâie pe cei nenorociți. Si ți-aș fi arătat ție sfântul ei loc, dar nu este acum vreme, că, iată, se cade ție ca să te întorci de unde ai venit, precum îți poruncește Stăpânul”. Acestea zicând către mine, mi s-a părut că am adormit și

după aceasta, deșteptându-mă, m-am aflat în locul unde eram întâi, în ungherul acela zăcând și m-am mirat unde am fost în vedenie și ce m-am învrednicit a vedea. Și inima mea era plină de o negrăită bucurie și am mulțumit Stăpânului meu, Care a binevoit a mi se arăta mie”.

Sfântul Andrei a spus acestea prietenului său Nichifor, mai înainte de moartea sa și cu jurământ l-a legat pe el ca să nu spună acestea nimănui, până ce el se va dezlega de legăturile trupești. Iar Nichifor l-a rugat pe el ca să-i spună măcar un cuvânt din acele trei cuvinte pe care Domnul le-a grăit către dânsul dar nu a voit să-i spună nicidecum.

Astfel, Sfântul Andrei, asemenea ca Sfântul Pavel fiind răpit la cer, a văzut cele ce ochiul trupesc nu le-a văzut și a auzit cele ce urechea muritoare nu le-a auzit și s-a îndulcit de podoabele cele cerești ce i s-au descoperit lui, care la inima omului nu s-au suit. Iar de vreme ce întru descoperirea cereștilor Taine n-a văzut pe Preacurata Fecioară Maria, Născătoarea de Dumnezeu, s-a învrednicit pe pământ a o vedea pe dânsa, în biserica Vlahernei, venind să ajute oamenilor, pentru care, rugându-se Fiului ei și Dumnezeu, în văzduh era cu proorocii și cu apostolii, cu îngereștile cete și cu cinstitul ei Omofor acoperea tot poporul. Văzând-o pe Sfânta Fecioară, fericitul a zis către Epifanie, ucenicul său: “Oare o vezi pe Împărăteasa și Doamna tuturor?” Iar el a răspuns: “O văd, sfinte părinte și mă înspăimânt”.

Petrecând viață minunată, Sfântul Andrei multe minuni a făcut și multe batjocuri și bătăi a răbdat, precum se scrie în cartea vieții lui, scrisă de Nichifor. Și a proorocit cele ce vor fi și pe mulți păcătoși i-a întors la pocăință. Apoi a trecut la veșnicele acoperământuri, la care mai înainte a fost răpit, iar acum, întru ele în veci sălășluindu-se, este la un loc cu îngerii și stă înaintea lui Dumnezeu, unul în trei fețe, Tatăl, Fiul și Sfântul Duh, căruia l se cuvine slava în veci. Amin.

Sfântul Mucenic Andrei Stratilat și cei împreună cu dânsul (19 august)

Păgânul Maximian împărățind peste stăpânirea Romei și prigonind pretutindeni pe creștini, era un voievod în Siria, cu numele Antioh. El era rău la obicei și prea fierbinte slujitor idolilor, suflând cu îngrozire și cu ucidere asupra robilor lui Hristos. Lui îi era dată stăpânirea de la împărat peste toată Siria și luase poruncă să chinuiască și să ucidă pe toți creștinii, având încredințați mulți tribuni cu oaste romană. Sub stăpânirea aceluia, între alți tribuni era și Andrei, robul lui Hristos, ca o floare de crin bine mirositoare între spini. El la început și-a păzit în taină credința cea sfântă în Hristos - până la o vreme - după care a arătat-o la toată lumea, mărturisind înaintea tuturor numele lui Hristos. Acesta, deși era încă nebotezat, însă avea credință tare și dragoste fierbinte către Hristos Dumnezeu, și-l slujea Lui ziua și noaptea în rugăciuni și în postiri, ferindu-se de tot lucrul cel neplăcut lui Dumnezeu, iar pe cele plăcute lui Dumnezeu împlinindu-le cu osârdie. Și i-a dat Dumnezeu mare putere și biruință în războaie, și nimeni nu-i era lui asemenea cu vitejia și cu bărbăția în toate cetele. El biruia cu puterea sa pe cei potrivnici, și era slăvit și cinstit între ostași mai mult decât ceilalți conducători de cete.

Iar într-o vreme a năvălit multă putere de oaste persană asupra acelor părți, ridicând război împotriva lui Antioh. Din această pricină, Antioh era în mare tulburare pentru acea năvălire fără de veste a perșilor, și, aducându-și aminte de vitejia tribunului Andrei, l-a chemat la sine și i-a încredințat lui voievozia în locul său, numindu-l pe el stratilat - adică să fie mai mare peste ostașii cei mai mari -, și poruncindu-i să meargă cu oastea împotriva vrăjmașilor celor ce năvăliseră și să întoarcă pornirea acelora. Deci i-a zis:

„Despre bărbăția și vitejia ta în războaie nu numai eu sunt înștiințat; dar și împăratul însuși știe bine de aceea. Pentru aceasta ești cinstit cu cinstea aceasta; deci ție îți încredințez acest război, care ne-a venit fără de veste. Pentru aceea să iei oastea și să fii voievod în locul meu și să te sârguiești să înmulțești și mai mult slava pe care o ai”.

Iar Sfântul Andrei, ostașul lui Hristos, nu pentru preamărirea sa, ci pentru slava numelui lui Iisus Hristos, voind să iasă cu vitejie asupra vrăjmașilor, și-a ales pentru război puțini ostași din multa oaste romană - asemănându-se lui Ghedeon cel de demult - știind bine ceea ce s-a zis de David, că Domnul nu în puterea cailor voiește, nici în pulpele bărbaților binevoiește; ci în cei ce se tem de El bine voiește, și în cei ce nădăjduiesc spre mila Lui.

Deci Andrei și-a ales pe cei pe care darul lui Dumnezeu cel lucrător i-a arătat prin insuflarea cea tainică în inima lui, și a ieșit împotriva vrăjmașilor. Și văzând el puterea cea mare a potrivnicilor care năpădiseră ca lăcustele asupra Siriei, își întărea ostașii săi să se lupte vitejește și să nu se teamă de ostașii cei mulți ai perșilor, ei fiind puțini. Și le-a pus înaintea cunoștința Unuia Dumnezeu cel Atotputernic și înfricoșat întru războaie, care ajută cu tărie robilor Săi; pentru că atunci nici unul din ostași nu era creștin, ci toți erau închinători la idoli. El a zis către dânșii: „O, fraților și prietenilor, acum să cunoașteți că zeii păgânilor sunt diavoli, și nimănui nu pot să-i ajute, fiind neputincioși, iar adevăratul Dumnezeu este unul, Căruia eu li slujesc și Care a făcut cerul și pământul. Acela pe toate le poate și tuturor care Îl cheamă le dă ajutor grabnic, îi face tari în războaie și gonește pe cei potrivnici dinaintea feței lor. Iată, precum vedeți, ostile vrăjmașilor sunt fără număr împotriva noastră, și prin mulțimea lor sunt mai puternici decât noi; dar dacă veți scuipa pe zeii voștri cei deșerți și veți chema cu mine împreună pe Unul, adevăratul Dumnezeu, îndată veți vedea pe vrăjmași stingându-se înaintea voastră ca fumul sau ca praful”.

Grăind el aceasta, toți ostașii care erau cu dânșul au crezut cuvintele lui, și, chemând spre ajutor pe Hristos Dumnezeu, s-au pornit cu îndrăzneală asupra potrivnicilor; și, făcând tăiere mare, i-au biruit cu putere, pentru că le venise de sus ajutorul cel nevăzut, pentru credința și rugăciunile Sfântului Andrei, tulburând cu frica cetele persienești, care întorcându-se înapoi, au fugit. Iar oastea romană care era cu Andrei, gonindu-i dinapoi, secera capetele perșilor cu săbiile, cum se seceră spicele; astfel s-a făcut slăvită biruința romanilor asupra perșilor, cu puterea lui Hristos. Deci vrăjmașii fiind goniți, ostașii care erau cu Sfântul Andrei, văzând o biruință neașteptată ca aceea asupra vrăjmașilor, cu ajutorul lui Hristos, toți au crezut în El. Iar Sfântul Andrei, pe cât putea, îi întărea în credință, învățându-i la cunoștința căii celei

drepte care duc spre mântuire. Și, întorcându-se cu bucurie de la război, au venit în cetatea Antiohiei cu slavă.

Dar unul din mai-marii peste oști cei zavistnici, urând pe Sfântul Andrei pentru o vitejie și o bună slavă ca aceea, l-a clevetit la Antioh, spunând că stratilatul Andrei cinstește pe Dumnezeu cel răstignit. Iar Antioh, auzind aceasta, s-a tulburat de mânie și a trimis la dânsul pe niște bărbați din rânduiala ostașilor începători, ca să afle de la el dacă este adevărat ceea ce se spune despre dânsul. Și, înștiințându-se că într-adevăr așa este, a trimis la dânsul iar, pe de o parte sfătuindu-l, iar pe de alta îngrozindu-l și aducându-i aminte de cruzimea sa asupra creștinilor. Deci i-a grăit prin trimiși: „Știi bine cu ce fel de chinuri am pierdut pe Eftimie, fiul lui Polieuct, și pe mulți cu dânsul care urmau credinței creștinești, dintre care nici unul n-am cruțat; iar acum tu cu ce sfat și cu ce nădejde Îl proslăvești ca pe un Dumnezeu pe acel om care a fost răstignit pe cruce?”

Iar sfântul, la aceste cuvinte pe care i-au fost trimise, a răspuns împotriva, zicând: „Aceste cuvinte ale lui Antioh mă întăresc pe mine mai mult decât mă înspăimântă; căci dacă aceia pe care îi pomenește el, fiind dați la cumplite chinuri de dânsul, s-au făcut biruatorii lui și au stat înaintea lui Hristos Dumnezeu în cununa mucenicească, pentru ce să nu fiu și eu rob credincios al Domnului meu Iisus Hristos, ca împreună cu aceia care mai înainte de mine au pătimit pentru Dânsul, să mă învrednicesc de împărăția Lui”. Aducându-i lui Antioh un răspuns ca acesta al lui Andrei, s-a umplut de mânie și a trimis ostași, poruncindu-le să-l aducă legat. Și șezând la judecată, a poruncit Sfântului Andrei ca, înaintea tuturor, să spună curat despre el, dacă se supune poruncii împăratului sau voiește să slujească Dumnezeului său.

Iar sfântul, stând la acea nedreaptă judecată în privirea îngerilor și a oamenilor, a mărturisit cu îndrăzneală și cu glas mare pe Hristos, adevăratul Dumnezeu, spunând că este robul Lui. Și îndată chinuitorul a poruncit să se aducă un pat de aramă, să-l ardă foarte tare, și pe acela să-l așeze pe Andrei, ostașul lui Hristos. Deci, fiind patul înfierbântat și scăpărând scânteii din el, chinuitorul a zis către mucenic, batjocorindu-l: „Andrei, te-ai ostenit mult în războaie; deci îți se cade ca după atâtea osteneli să te odihnești pe acest pat”.

Iar sfântul mucenic n-a așteptat până să-l ia slugile chinuitorului, ci singur dezbrăcându-și hainele, s-a suit cu sânguință pe patul acela și culcându-se pe dânsul, s-a întins ca pe un așternut moale. Astfel răbda cu vitejie arderea trupului său, simțind durere la început; și se ruga lui Hristos Dumnezeu ca să-i dea grabnic ajutor. Atunci focul, prin dumnezeiască poruncă, îndată și-a lăsat puterea și nu putea vătăma trupul mucenicului. Și a prins Antioh și pe alți bărbați din ostașii lui Andrei, și, pironindu-le mâinile în patru părți în chipul Sfintei Cruci pe niște lemne, îi batjocorea și îi întreba dacă le este plăcut aceea. Iar ei spunând că acea pătimire pentru Hristos este

bine primită, ziceau: „O, de ne-am învrednici să fim urmașii lui Hristos, Dumnezeu nostru, Cel răstignit pe lemnul crucii”.

Și iar a întrebat chinuitorul pe Sfântul Andrei dacă acum s-a învățat prin arderea focului și vrea să se întoarcă de la Hristos spre zei. Iar mucenicul a răspuns că dorește să rabde până la sfârșit, de vreme ce sfârșitul lucrului început este cunună; căci nu cel ce a început bine este încununat de Hristos Dumnezeu, ci cel ce a săvârșit bine. Atunci chinuitorul Antioh a poruncit să ia pe Sfântul Andrei de pe patul de aramă și pe prietenii lui să-i scoată de pe lemne, apoi pe toți să-i arunce în temniță, ca și cum le-ar da vreme să se gândească și să se sfătuiască spre a se întoarce la zeii lor, însă având un cu totul alt scop, anume ca să înștiințeze pe împărat; pentru că nu îndrăzneau ca pe un bărbat viteaz și cinstit ca acela, pe Sfântul Andrei și pe prietenii lui, să-i piardă fără știrea și voia împăratului.

Iar împăratul Maximian, luând scrisoarea lui Antioh și citind-o, a socotit că nu era lucru bun ca pe un ostaș slăvit ca acela și pe alți viteji ca dânsul să-i piardă la arătare, ca să nu se facă în oaste gălceava și tulburare pentru dânșii. Deci, ca să nu se ridice pentru dânșii război, a scris lui Antioh, poruncind ca să lase liberi din legături și din pedepse pe Andrei și pe tovarășii săi. Pe de altă parte însă, i-a dat altă poruncă tănuită, ca după eliberarea lui Andrei și a însoțitorilor lui, mai așteptând puțină vreme, să scorească cu meșteșugire împotriva lor o altă pricină oarecare, ca și cum nu pentru credință, și astfel să-i prindă pe câte unul și să-i piardă, dacă se vor găsi neschimbați întru creștinătate. O poruncă ca aceasta luând Antioh de la împărat, îndată a dezlegat din legături și din temniță pe Sfântul Andrei și pe însoțitorii lui și i-a lăsat liberi, poruncindu-le ca să petreacă în dregătoria lor ca și mai înainte.

Iar Sfântul Andrei, ostașul lui Hristos, înștiințându-se din dumnezeiască descoperire de acea meșteșugire a păgânilor și tănuindu-se de Antioh, s-a dus cu toți ostașii care crezuseră în Hristos, în Tarsul Ciliciei, la Petru, episcopul acelei cetăți, ca să se boteze, pentru că încă nici unul dintre dânșii nu era botezat, nici fericitul Andrei, nici tovarășii lui, care erau în număr de două mii cinci sute nouăzeci și trei. Iar după puțină vreme, Antioh, înștiințându-se despre plecarea lui Andrei cu tovarășii săi în părțile Ciliciei, s-a umplut de multă mânie și iușime și, sfătuindu-se cu sfetnicii săi, a trimis o scrisoare la Seleuc, ighemonul Ciliciei, zicând: „Știu că ai auzit de Andrei, care a fost tribun în cetele împărătești. Acela, nu numai singur a înnebunit acum, ci și pe mulți din ostași i-a adus la aceeași nebunie, ca să nu se supună împărăteștilor porunci și a fugit cu însoțitorii săi - după cum auzim - în părțile Ciliciei. Deci, împlinind tu împărăteșca poruncă, prinde-l pe el și pe toți cei cu dânsul și să-i trimiți legați la noi; iar de se vor împotrivi sau vor încerca să fugă, să-i ucideți pe dânșii cu ostași înarmați”.

Ighemonul Seleuc, luând o poruncă ca aceasta de la Antioh, îndată a trimis în toată Cilicia ca să întrebe despre Andrei și despre tovarășii și următorii lui; și, înștiințându-se că este în Tars, s-a sculat și a mers cu oastea acolo. Iar Sfântul Andrei, văzând cu duhul cetele care veneau asupra turmei lui Hristos, a rugat pe episcopul Tarsului, pe fericitul Petru și pe un altul, care se întâmplase în acea vreme acolo, anume Non, din cetatea Veriei, ca fără întârziere să le dea lor Sfântul Botez. Drept aceea, episcopii îndată au botezat pe Sfântul Andrei și pe însoțitorii lui. Iar după primirea Sfântului Botez, Sfântul Andrei cu tovarășii lui s-au dus din Tars la un loc numit Tacsanit, nu că se temeau de moarte, pe care o doreau pentru Hristos, ci împlinind porunca Domnului său, care zice: Când vă vor goni pe voi din cetatea aceasta, fugiți în cealaltă...

Iar Seleuc mergând în Tars cu ostașii săi înarmați ca la război și negăsind pe Andrei și pe tovarășii săi, s-a tulburat și, de mânie, s-a schimbat la față. Apoi, umplându-se de mai multă mânie, a gonit în urma turmei lui Hristos, dar sfinții de la locul cel de mai sus-zis, s-au dus la hotarele Armeniei, la muntele cel ce se cheamă Tauros. Iar ighemonul Seleuc gonea pretutindeni după ei cu oastea, căutând să-iucidă. Și trecând sfinții prin muntele acela și prin multe locuri, au sosit la oarecare loc strâmt, care avea dealuri înalte ca zidurile, la care era numai o intrare ca o poartă de cetate. Acolo au stat Sfântul Andrei cu tovarășii săi, așteptând pe ucigașii lor, pentru că acel loc îi era vestit Sfântului Andrei mai înainte de la Dumnezeu, că acolo aveau să se sfârșească ei.

Deci Sfântul Andrei a grăit către dânșii: „O, prietenii, tovarășii și copiii mei, acum este vremea bineprimită, acum este ziua mântuirii, să stăm întru dragostea lui Dumnezeu cu un suflet și cu bărbăție, precum ne-a poruncit nouă Domnul, și mâinile noastre să nu le ridicăm împotriva celor ce ne prigonesc pe noi, ci către Dumnezeu să le ridicăm spre mulțumire, că ne-a ajutat să ajungem în ceasul acesta, în care vom câștiga parte cu toți sfinții care au pătimit pentru dânșul. Deci să ne rugăm către Dânsul, precum s-a rugat și Sfântul și întâiul Mucenic Ștefan, când era ucis de iudei cu pietre și zicea: Doamne, lisuse Hristoase, primește duhurile robilor Tăi, pe care le dăm în mâinile Tale”.

Astfel grăind Sfântul Andrei către tovarășii săi, a stat în mijlocul lor și, înălțându-și mâinile și ochii spre cer, a început a face rugăciune, zicând: „Doamne, Doamne cel mare și Atotputernic, ascultă rugăciunea păcătosului și nevrednicului robului Tău și a tuturor celor ce sunt cu mine, care păzesc fără prihană sfânta credință cea întru Tine, primește în pace sufletele noastre și le acoperă cu a Ta milostivire, învrednicindu-le sălaşurilor Raiului. Încă mai rugăm a Ta bunătate, Stăpâne, și pentru cei care vor începe a cinsti pomenirea noastră, să le împlinești toate cererile lor cele către mântuire, și în toate nevoile

să le fii ajutor lor pentru ale noastre rugăciuni. Iar în locul acesta, pe care smeritul nostru sânge se va vărsa pentru Tine, să fie izvor de tămăduire și izgonire a duhurilor viclene. Pe cei ce vor alerga aici, să-i acoperi de toate răutățile și să le dai lor sănătate sufletească și trupească, ca în acest loc să se preamărească numele Tău cel preasfânt, al Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh”.

Astfel rugându-se lui Dumnezeu Sfântul Andrei și cei împreună cu dânsul, a venit și Seleuc cu ostașii, care, scoțându-și săbiile și scrâșnind din dinți, s-au repezit ca fiarele asupra turmei lui Hristos. Iar sfinții ostași ai lui Hristos, deși puteau ca în acel loc, care era foarte strâmt, să se apere de mâinile ucigașilor, ca cei ce erau viteji în războaie, însă, urmând Domnului lor, ca niște mielușei fără de răutate s-au dat spre junghierea ucigașilor lor și, plecându-și genunchii, și-au întins grumajii lor sub sabie; iar aceia, tăindu-i fără milă, într-un ceas i-au ucis pe toți. Deci sângele sfinților s-a vărsat ca apa și curgea din locul acela ca pârâul; iar sufletele lor au intrat cu dănțuire întru bucuria Domnului lor. Sfinții au pățimit într-o zi de Duminică, în ceasul al doilea din zi, în 19 zile ale lunii lui august; iar în locul acela în care s-a vărsat sângele cel mucenicesc, îndată a izvorât un izvor de ape vii și dătătoare de tămăduiri.

Iar când acești sfinți au fost uciși, episcopii cei mai sus pomeniți, Petru al Tarsului Ciliciei și Non al cetății Veriei, tăinuindu-se în oarecare deal, au văzut aceasta, pentru că aceștia cu clericii le-au urmat de departe, vrând ca să le vadă sfârșitul lor. Deci Seleuc cu ostașii săi, după uciderea sfinților mucenici, s-a întors la locul său. Iar episcopii cu clericii, venind la muceniceștile trupuri, au plâns peste ele și, îngrijindu-le, le-au îngropat cu cinste în acel loc. Și au văzut și izvorul ce ieșise acolo, după rugăciunea mucenicilor, și, bând dintr-însul, s-au încredințat de tămăduitoarea lui apă, căci unul din clericii cei ce erau cu ei pătimea de multă vreme de duhul cel necurat și, îndată ce a băut apă din acel izvor, duhul cel necurat a fost gonit din el.

Iar după îngroparea sfinților, episcopul Petru cu toți cei ce erau cu el nu s-a întors la Tars, pentru că Seleuc îl căuta spre ucidere, ci s-a dus la Isavria. Și înștiințându-se popoarele de primprejur despre acel izvor, au început a veni acolo aducându-și neputincioșii; deci, bând apă și spălându-se cu ea, îndată primeau tămăduire de toate durerile, cu rugăciunile Sfântului Andrei răbdătorul de chinuri, și cu ale sfinților mucenici ce au pățimit împreună cu el, și cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia, împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, li se cuvine cinstea și slava, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Troparul, glasul al 5-lea:

Mărirea cea pământească ai lăsat, și cereasca împărăție ai moștenit; sângele curgându-ți, ca și cu o cunună de piatră nestrucată, prea minunat te-ai împodobit; și către Hristos ai venit cu sobor răbdător de patimi, cu ceata îngerilor în lumina cea neînserată; și pe Hristos, soarele cel neapus, ai aflat Sfinte Andreie Stratilat. Aceluia roagă-te pururea, cu cei împreună cu tine purtători de chinuri, să mântuiască sufletele noastre.

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh

Condacul, glasul al 2-lea:

În rugăciuni stând înaintea Domnului ca o stea mergătoare înaintea soarelui, și dorita vistierie a împărăției văzând, de negrăită bucurie te-ai umplut în vecii cei fără sfârșit la Împăratul cel fără de moarte; și acolo cu îngerii laudă neîncetată cântă Andreie Stratilate. Cu aceia împreună roagă-te neîncetat pentru noi toți.

Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Pentru rugăciunile tuturor Sfinților, Doamne, și ale Născătoarei de Dumnezeu, pacea Ta dă-ne-o, nouă și ne miluiește pe noi, ca un îndurat.

Sfinții Mucenici Petru, Dionisie, Andrei, Pavel, Cristina, Eraclie, Paulin și Venedim (18 mai)

În vremea prigonirii Bisericii lui Dumnezeu, când ostașii lui Hristos își puneau sufletele pentru Domnul lor și când tot pământul se roșea cu sângele mucenicilor, atunci un tânăr frumos cu numele Petru, tare la trup și viteaz cu duhul în sfânta credință creștinească, a fost prins în Lampsac, cetatea Elespontului, și adus la Opidim ighemonul, spre cercetare. Deci, ighemonul l-a întrebat: “Creștin ești?” Petru a răspuns: “Sunt creștin cu adevărat”. Ighemonul îi zicea: “Iată, ai înaintea ochilor poruncile nebiruiților împărați; deci, jertfește marii zeițe Venera”. Tânărul răspunse: “Ighemoane, mă minunez, că voiești a mă îndemna să mă închin unei femei spurcate și desfrânate, care a făcut atâtea fapte urâte, încât îmi este rușine a le pomeni. Oare, voi, nu pedepsiți pe cei ce îndrăznesc să facă astfel de desfrânări, pe care le-a făcut zeița voastră? Dacă voi o numiți desfrânată, apoi cum să mă închin

și să-i aduc jertfă ei, fiind atât de spurcată și desfrânată. Mie mi se cade să mă închin lui Dumnezeu Cel viu și adevărat, împăratul tuturor veacurilor, lui Hristos Domnul meu. Lui să-l aduc jertfă de rugăciune, de umilință și de laudă”.

Ighemonul, auzind acestea, a poruncit să-l întindă pe roată, să-i muncească trupul cu lemne și cu fiare și să-i sfărâme oasele. Robul lui Dumnezeu, cu cât era muncit mai mult, cu atât se arăta mai tare și viteaz în puterea lui Hristos, Care îl întărea. El râdea de nebunia ighemonului și, ridicându-și ochii spre cer, zicea: “Mulțumescu-Ți, Doamne Iisuse Hristoase, Cel ce mi-ai dat atâta tărie și răbdare! Învrednicește-mă încă până la sfârșit să biruiesc puterea vrăjmașului cel păgân”. După aceasta, ighemonul, văzând că cu muncile nu poate să biruiască pe acel viteaz tânăr creștin - pe Sfântul Petru -, a poruncit să-i taie capul cu sabia.

În acea vreme, un oarecare Dionisie, bărbat creștin, a fost prins și ținut legat în temniță. Ighemonul, voind să se ducă din Lampsac în Troada, care se învecina cu Elespontul, i-au adus doi ostași cu numele Andrei și Pavel, cu credința creștini și de neam din Mesopotamia. Pe aceștia i-au prins păgânii și împreună cu ei a fost adus și un oarecare Nicomah, care striga neîncetat și zicea: “Sunt creștin”.

Ighemonul, văzând pe Nicomah mărturisind că este creștin, a întrebat pe Andrei și pe Pavel: “Voi ce ziceți că sunteți?” Ei au răspuns: “Și noi tot creștini suntem”. Ighemonul a zis către Nicomah: “Jerfește zeilor, după porunca împăratului!” Nicomah răspunse: “Nu știi că creștinii nu aduc jertfe idolilor?” Atunci ighemonul a poruncit să-l dezbrace, să-l spânzure la muncire și să-i chinuiască trupul, strujindu-l cu unghii de fier. Nicomah, fiind muncit astfel, când era aproape de sfârșitul său și voia să câștige cununa pe care o avea ca și în mâinile sale, deodată a pierdut-o. Pentru că, schimbându-se din mărturisirea cea bună, s-a lepădat de Hristos și a strigat, zicând: “Eu niciodată n-am fost creștin; deci, sunt gata a jertfi zeilor”. Atunci, îndată a încetat a-l munci și l-au scos de la muncire. Dar, când ticălosul călcător de lege a adus jertfă idolilor și s-a închinat lor, îndată a căzut asupra lui diavolul și l-a trântit la pământ. Astfel se îndrăcea, mușcându-și limba cu dinții și curgându-i spume de sânge, până ce cu greu și-a lepădat ticălosul său suflet!

Pe când se întâmpla aceasta, o creștină oarecare, fecioară de 16 ani, cu numele Cristina, a strigat din popor către cel ce se îndrăcea, zicând: “O, ticălosule și pierdutule, pentru ce ți-ai dobândit munca cea veșnică și nespūsă pentru un scurt timp?”

Ighemonul, auzind aceasta, a poruncit să prindă îndată pe acea fecioară și s-o aducă la el. Apoi a întrebat-o: “Ești creștină?” Fecioara răspunse: “Sunt creștină și plâng pentru pierderea acelu om ticălos, care n-a răbdat muncile cele de puțină vreme, ca astfel să poată câștiga odihna cea veșnică”. Ighemonul

a grăit către dânsa: “El, jertfind zeilor, și-a câștigat acum odihna, pentru ca voi, creștinii, să nu râdeți de dânsul. De aceea, Atena și Venera cea mare au voit de l-au răpit de aici; deci, voiesc ca să aduci și tu jertfă zeilor acestora, ca să nu fii batjocorită cu rușine și arsă de vie în foc”. Sfânta răspunse: “Dumnezeul meu este mai mare decât tine! De aceea, nu mă tem de îngrozirile tale, pentru că nădăjduiesc spre Dânsul că mă va apăra și-mi va da răbdare în toate”.

Atunci ighemonul a poruncit s-o dea la doi tineri desfrânați, ca s-o batjocorească și s-o spurce; iar pe Andrei și pe Pavel a poruncit să-i arunce în temniță unde era și Dionisie. Deci, tinerii cei fără de rușine, luând pe curata și sfânta fecioară a lui Dumnezeu, au dus-o cu bucurie la locuința lor, voind să-și săvârșească pofta. Dar, când au dus-o în casa lor, îndată s-a stins în trupurile lor focul cel firesc al desfrânării și au murit mădularele cele de poftă; și, astfel silindu-se până la miezul nopții s-o batjocorească, n-au putut. La miezul nopții s-a arătat lângă fecioară un tânăr prealuminos și deodată toată casa s-a umplut de o lumină negrăită.

Tinerii, văzând acea lumină, de frică au căzut ca morți și, abia venindu-și în simțiri, s-au plecat la picioarele sfintei și stăruiau să se roage lui Dumnezeu pentru dânsii, ca să nu-i ajungă vreun rău. Ea, ridicându-i, le-a zis: “Nu vă temeți! Dar să știți că tânărul pe care l-ați văzut, este sfântul înger, care a fost trimis de Hristos Dumnezeul meu la mine, spre păzirea fecioriei mele, fiind gata ca îndată să omoare pe toți, care vor îndrăzni a se atinge de mine”. Și astfel, sfânta fecioară a rămas curată, păzindu-se de Dumnezeu.

A doua zi, tot poporul cetății, fiind îndemnat de popii păgânești, s-a dus la ighemon și a cerut să-i dea în mâinile lor pe creștinii cei ținuți în temniță. Ighemonul, scoțând pe cei legați, pe Dionisie, Andrei și Pavel le-a zis: “Vi se cade să aduceți jertfă mării zeițe Atena”. Sfinții au răspuns: “Nici pe Atena, nici pe oricare alt diavol cinstit de voi nu-l știm, nici n-am cinstit vreodată pe alt Dumnezeu, afară de Dumnezeul nostru, Iisus Hristos”. Auzind poporul aceste cuvinte ale sfinților mucenici, a zis către ighemon: “Să-i dea pe ei în mâinile lor, că hulesc pe zeii lor. Deci, ighemonul a poruncit mai întâi să-i bată pe mucenici și după aceea să-i dea poporului.

Poporul, legând cu funii de picioare pe sfinți, i-a târât cu mult zgomot până la cetate, ca acolo să-i omoare cu pietre. Pe când îi ucidea pe sfinții mucenici, Sfânta fecioară Cristina, înștiințându-se, a alergat la acel loc, strigând, plângând și căzând peste sfinții ce se ucidea, zicea: “Să mor și eu cu voi pe pământ, ca împreună să viețuim în cer”. Și s-a adus la cunoștința ighemonului, că fecioara care a fost dată spre batjocură, a fost izbăvită din mâinile desfrânaților de un tânăr luminos; deci, scăpând, a căzut pe trupurile creștinilor ce s-au omorât.

Atunci ighemonul a poruncit s-o tragă la o parte și s-o omoare cu sabia. Astfel, acești sfinți mucenici, luptându-se împreună contra diavolului, a lumii

și a lui Opidim ighemonul, s-au învrednicit a fi biruitori cu ajutorul lui Hristos. Au fost omorâți atunci: Sfântul Petru cu felurite munci; Sfinții Dionisie, Andrei și Pavel, cu pietre; iar Sfânta fecioară Cristina, cu sabia. Acestea s-au făcut în Lampsac, pe vremea împărăției lui Deciu.

Sfinții Mucenici Eraclie, Paulin și Venedim erau cetățeni ai Atenei și acolo au propovăduit cu multă îndrăzneală pe Hristos, îndemnând pe toți păgânii să se depărteze de la deșarta slujire de idoli și să se boteze în numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh. Pentru aceea i-a prins și i-a dat stăpânitorului Atenei. Și, cercetându-i, au mărturisit pe adevăratul Dumnezeu, Făcătorul a toată făptura; iar pe idoli i-au numit pietre nesimțite, lemne și lucruri făcute de mâini omenești. Deci, au fost muciți cu multe feluri de munci; iar mai pe urmă, fiind aruncați într-un cuptor, s-au sfârșit și au luat cununile cele nesticăcioase de la Hristos Dumnezeuul nostru, Căruia I se cuvine slava în veci. Amin.

Troparul, glasul al 4-lea:

Mucenicii Tăi, Doamne, întru nevoințele lor, cununile nesticăciunii au dobândit de la Tine, Dumnezeuul nostru, că având tăria Ta, pe chinuitori au învins; zdrobit-au și ale demonilor neputincioase îndrăzniri. Pentru rugăciunile lor, Hristoase Dumnezeule, mântuiește sufletele noastre.

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Condacul, glasul al 2-lea:

Luminători străluciți v-ați arătat dumnezeiești mucenici cei opt la număr, și prin strălucirile minunilor luminați toată făptura, neîncetat izgonind noaptea cea adâncă a neputințelor, și unui Hristos Dumnezeu rugându-vă, ca să dăruiască nouă mare milă.

Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Pentru rugăciunile tuturor Sfinților, Doamne, și ale Născătoarei de Dumnezeu, pacea Ta dă-ne-o, nouă și ne miluiește pe noi, ca un îndurat.

Pățimirea Cuviosului Mucenic Andrei din Creta, care a pățimit pentru icoane (17 octombrie)

După prigoanele cele multe în care s-a vărsat sângele sfinților mucenici pentru mărturisirea dumnezeirii și a întrupării lui Iisus Hristos, fiind urmăriți de împărații și de domnii cei necredincioși; când Biserica lui Dumnezeu, ca un pământ bine roditor, adăpându-se cu cinstitul sânge al robilor Domnului, se lățise în toate marginile pământului și acum se făcuse pace și unire în casa Domnului și înflorea dreapta credință; când se înmulțeau între popoare obiceiurile cele bune, se păzeau poruncile Domnului și credincioșii mergeau din putere în putere, aflându-se în toate bunătățile, atunci diavolul, zavistuiind și vrând acum să aducă pe oameni spre lepădarea de Hristos - nu la vedere precum lucrase mai înainte, ci cu meșteșug, sub chipul râvnei pentru Dumnezeu, a ridicat lupta împotriva icoanelor, ca oamenii, lepădându-se de sfânta icoană a lui Hristos, pe Însuși Hristos să-L lepede, pentru că cinstea ce se face icoanei se urcă spre Acela a Cărui față este închipuită pe icoană.

Diavolul, potrivit mântuirii omenești, a îndemnat pe împăratul Constantin - nu cel ce a fost asemenea cu apostolii și a luminat lumea cu credința lui Hristos, ci pe altul cu același nume, care a fost numit Copronim, pentru că a spurcat mai întâi scaldătoarea botezului său, iar după aceea Biserica lui Hristos, cu păgânescul său eres - pe acela l-a ridicat diavolul, zicându-i că nu se cade ca creștinii să se închine icoanelor și să le cinstească, căci aceasta este închinarea de idoli. Nechibzuitul n-a înțeles că unde este lucru rău, vătămător de suflet și oprit, acolo și icoana lucrului aceluia este rea, vătămătoare de suflet și oprită, iar unde este lucru bun, folositor și neoprit, acolo și icoana lucrului aceluia este bună, folositoare și neoprită. Răi sunt zeii păgânilor și vătămători de suflet și este oprit a-i cinsti pe ei, deci și icoanele lor sunt rele și vătămătoare de suflet și Legea lui Dumnezeu a oprit a le cinsti pe

ele. Bun este Domnul Dumnezeu nostru Iisus Hristos și buni sunt robii Lui și ne sunt nouă foarte folositori de suflet și nu numai că nu ni se oprește, ci ni se poruncește să cinstim pe Dumnezeu și pe sfinții Lui, precum a zis David: “Iar mie îmi sunt foarte cinstiți prietenii Tăi, Dumnezeule”. Deci și icoanele Domnului și ale cinstiților Lui prieteni, către care a grăit: “voi sunteți prietenii Mei”, sunt bune și foarte folositoare de suflet și suntem datori a le cinsti, știind că cinstea cea adusă icoanelor trece asupra celui închipuit pe icoană.

Nebunul și nelegiuitul împărat, neînțelegând aceasta, a trimis poruncă prin toate țările stăpânirii sale ca să fie aruncate icoanele din casele Domnului și să nu îndrăznească cineva să țină în casa sa icoane. Si îi îngrozea cu înfricoșate chinuri și cu moarte pe toți cei ce nu vor voi să se supună poruncii lui. Era mare necaz, mâhnire și strâmtorare în Biserica lui Dumnezeu. Mulți din cei credincioși, temându-se de amenințările cele înfricoșătoare ale împăratului, fugeau și se ascundeau, cetățile erau pustii și popoarele fugeau prin pustietăți, iar cei ce rămâneau, unii se supuneau poruncii împăratului și se lepădau de închinarea icoanelor, iar alții, ținându-se cu strășnicie de învățăturile Sfinților Părinți, se împotriveau cu îndrăzneală luptătorilor de icoane și erau în multe feluri chinuți; puteai să vezi închisorile, temnițele și gropile cele adânci, pline, nu de tâlhari, nici de hoți, nici de alți făcători de rele, ci de episcopi, de preoți, de călugări și de alte popoare dreptcredincioase.

În acea vreme era în insula Creta, care acum se numește Candia, un oarecare om, cu numele de Andrei, care era încă din copilărie temător de Dumnezeu. El a părăsit lumea aceasta și slava ei, toate el le-a defăimat și nu le-a socotit și, luându-și crucea, petrecea o viață strâmtorată, care ducea spre cer și pe mulți îi atrăgea în această viață plăcută lui Dumnezeu. Auzind Andrei că în Constantinopol nelegiuitul Copronim chinuia pe mulți sfinți pentru noua învățătură eretică și hulitoare împotriva icoanelor, s-a aprins cu râvna credinței și a dragostei de Hristos și, sculându-se, a mers la Constantinopol, netemându-se de nimic. Acolo cu bărbăție și îndrăzneală mare învăța pe față poporul ca să nu se lase înșelat de cuvintele împăratului și de învățătura lui cea eretică. Pe cei ce rămâneau în credință, în mărturisirea cea adevărată și în răbdarea chinurilor, îi deștepta.

Andrei, văzând că mărturisitorii lui Hristos sufereau chinuri pentru cinstirea sfintelor icoane - căci, după porunca împăratului, unii erau bătuți cumplit cu vâne de bou, alții erau arși cu foc, unora li se scotea ochii și li se tăia limba, iar altora li se tăiau mâinile și picioarele - și neputând să rabde mai mult, a alergat în biserica Sfântului Mucenic Mamant, unde era mândrul împărat cu toată mulțimea boierilor și curtenilor săi și, trecând printre oameni în adunarea cea mare a poporului, Andrei a ajuns la împărat. Stând înaintea lui cu inimă curajoasă, a strigat cu glas mare, zicând: “Pentru ce, o, împărate,

te numești creștin și slugă a lui Hristos, iar icoanele Lui le calci în picioare și robilor Lui le faci multe răutăți?!”

După ce a terminat de grăit, împăratul a poruncit să fie prins și îndată, repezindu-se slujitorii, l-au apucat cu mâinile lor ucigăse, unii de cap, alții de mâini, iar alții de umeri și de haine și, aruncându-l la pământ, l-au bătut, târându-l și călcându-l cu picioarele. Împăratul, vrând să se arate milostiv, a poruncit să înceteze de a-l mai bate. Și, ieșind din biserică, l-au dus pe Andrei la împărat și acesta a început a grăi cu el : “De unde, îi zise, ai îndrăzneala aceasta, căci fără rușine ai venit să-mi grăiești de rău în față? Oare din nebunie, oare din vreo părere, sau pentru aceea ca să fii știut de mine?” Iar Andrei a răspuns: “Nu din nebunie fac aceasta, nici din părere, nici pentru o slavă deșartă te caut, pentru că toate acestea pe care tu le ai în lume eu ca pe un vis le-am defăimat și ca fumul le-am socotit. Eu am auzit de învățătura ta cea rea, cum că surpi cinstea sfintelor icoane și prigonești Biserica lui Dumnezeu dreptcredincioasă și pentru aceasta râvna casei lui Dumnezeu m-a mâncat pe mine și am venit de departe aici să te sfătuiesc pe tine, sau să mor pentru Hristos. Căci dacă însuși Dumnezeu meu a murit pentru mine, apoi eu, chipul Lui fiind, oare nu pot să mor pentru icoane?” Iar împăratul i-a zis: “La voi este acea îndrăcire și nebunie a minții voastre deșarte ca să dați lemnului, vopselelor și pietrei slava veșnicului Dumnezeu și nu ascultați ceea ce a poruncit El prin Moise: de a nu face chip cioplit, nici orice altă asemănare. De unde, dar, crește în voi această nebunie, că vă împotriviți adevărului, pe care singuri îl vedeți și singuri pe voi vă dați pierzării? Să mă crezi că nu pentru adevăr, nici pentru Hristos, ci numai pentru îndrăzneala și împotrivirea cea fără de rușine te voi chinui”. Iar Sfântul Andrei, neputând suferi hula aceasta, i-a zis: “O, cap sec, oare nu pentru Hristos pătimește cel ce pătimește pentru icoanele Lui? Oare necinstea pe care o faci icoanelor, nu trece la acela a cărui este icoana? Pentru ce voi pedepsiți cu moarte cumplită pe cei ce nu cinstesc stâlpii și chipurile voastre cele împărătești? Iar voi, care sunteți azi și mâine pieriți ca praful, vreți să fiți cinstiți întru chipurile voastre, apoi nu este mai mare păcat să vă porniți împotriva chipului lui Hristos? Căci necinstea făcută chipului lui Hristos este necinstea făcută însuși lui Hristos, pe al Cărui chip îl reprezintă!”

Când voia Sfântul Andrei să-i tâlcuiască ce chipuri a poruncit Dumnezeu prin Moise să nu se facă - pe care omul le-ar fi avut în loc de Dumnezeu - nu l-a lăsat împăratul să mai grăiască, zicându-i: “Dacă împărații se mânie pe chipurile lor, cu mult mai mult pentru aceea, dacă cineva de față ar îndrăzni să grăiască asupra lor cu limbă așa de rea”. Și îndată a poruncit ca să fie dezbrăcat și bătut fără milă. Iar când sfântul răbda bătaia cu bărbăție, a început împăratul să-l amăgească cu momeli, ca să se supună păgâneștii porunci. Dar Sfântul Andrei, ridicându-și ochii spre cer, a zis: “Dumnezeule,

scapă-mă, să nu mă lepăd de Hristos, Care este zugrăvit pe sfânta Lui icoană. Mai de folos îți era ție, împărate, ca să te îndeletnicești cu lucruri ostășești și să rânduiești poporul, decât să gonești pe Hristos și pe robii Lui”. Împăratul, mânios, a poruncit ca iarăși să fie bătut, încât se înroșea pământul cu sângele lui. Unii, care se asemănau împăratului, aruncau pietre asupra lui Andrei, încât i-au spart gura și i-au sfărâmat coastele. Apoi, după ce l-au chinuit multă vreme, l-au aruncat pe sfânt în temniță, unde, stând câțva vreme, întărea în dreapta credință pe credincioșii care veneau la dânsul. După aceasta împăratul a poruncit ca iarăși să fie scos și să fie chinuit, înnoindu-i rănile cele dintâi; și făcându-se aceasta, cădea carnea de pe el. Iar mai pe urmă, legându-l de picioare, a poruncit chinuitorilor ca să-l târască prin cetate, până la locul unde se pedepseau făcătorii de rele și apoi să-l ucidă acolo. Pe când sfântul era târât astfel prin târg, un oarecare om dintre eretici, care adusese în târg pește de vânzare, fiind înștiințat de pricina răbdării lui și fiind îndemnat de diavol, a apucat securea și degrabă a tăiat picioarele mucenicului și în felul acesta i s-a scurtat mult chinuita lui alergare, pentru că îndată a murit din pricina acelei dureri. Iar trupul lui a fost aruncat în prăpastie între trupurile tâlharilor și a zăcut acolo mai mult de douăsprezece săptămâni. Prin porunca lui Dumnezeu, adunându-se din diferite părți cei chinuiți de duhuri necurate, au scos trupul sfântului din prăpastie și dintre stârvuri, punându-l la loc sfințit și îndată, drept răsplătire, au câștigat tămăduire. Mulți alții s-au vindecat la mormântul sfântului cu rugăciunile lui, pentru că are îndrăzneală către Dumnezeu și se roagă pentru noi toți, stând cu sfinții înaintea scaunului Domnului, în veci. Amin.